

# Protokół

## 41. posiedzenia, I. sesyi, IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 25. września 1909.

Początek posiedzenia o godzinie 10.  
minut 30 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy  
J.E. St. hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański,  
Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wa-  
sung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 141.

Ze strony Rządu: radca dworu Jan  
Czeżowski.

Marszałek konstatuje dostateczną  
ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 39.  
posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie  
wniesiono przeciw niemu żadnych za-  
rzutów, protokół 40. posiedzenia złożo-  
ny jest w biurze sejmowem do prze-  
rzenia.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis  
petycyi wniesionych po dzień 25. wrze-  
śnia 1909 r., które przydzielono nastę-  
pującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej Ls. 3.834—3.843,  
3.853, 3.854, 3.856—3.905, 3.912, 3.915,  
3.916, 3.925—3.927, 3.957, 3.960, 3.963—3.947,  
3.976—3.979, 3.981, 3.982, 4.022—4.034,  
4.036, 4.040, 4.041, 4.044, 4.045.

Komisji szkolnej Ls. 3.906—3.911,  
3.913, 3.914, 3.917—3.920, 3.938—3.942,  
3.980, 3.983—3.986, 4.020, 4.046.

Komisji gminnej Ls. 3.989, 3.991,  
3.992.

Komisji petycyjnej Ls. 3.975, 4.019,  
4.038, 4.039.

Komisji administracyjnej Ls. 3.855,  
3.944—3.948, 3.962, 3.988, 3.993, 3.995,  
3.999, 4.000, 4.021.

Komisji prawniczej Ls. 3.961, 3.994,  
4.016—4.018.

Komisji gosp. kraj. Ls. 3.924, 3.987,  
4.035, 4.037.

Komisji drogowej Ls. 3.949—3.956,  
3.990.

Komisji kolejowej Ls. 3.998.

Komisji przemysłowej Ls. 3.943.

Komisji wodnej Ls. 3.997.

Komisji reformy wyborczej Ls. 3.858,  
3.859, 4.008—4.015, 4.042, 4.043.

Komisji reform agrarnych Ls. 3.996,  
4.005—4.007.

Po odczytaniu petycyi Ls. 3.854 Za-  
kładu SS. Miłosierdzia Czerwonogród

o subwencję przemawia p. T. Cieński popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji Ls. 3.855 Stowarzyszenia dyaków dyecezyi stanisławowskiej o przyznanie stałej płacy rocznej przemawia p. T. Cieński, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji Ls. 3.890 Zarządu szkoły gospodyń w Szynwałdzie o stałą roczną subwencję przemawia p. Witos popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono odnośnym komisjom jak wyżej.

Po odczytaniu petycji Ls. 4.046 Zarządu głównego Tow. ruskiego nauczycieli szkół wyższych we Lwowie w sprawie utrakwizmu, przemawia p. Oleśnicki popierając tę petycję.

Marszałek udziela głosu JE. p. Namiestnikowi.

Przemawia JE. c. k. Namiestnik dr. Michał Bobrzyński i przedstawia Izbie radcę dworu p. Jana Czeżowskiego, jako komisarza rządowego.

Marszałek udziela głosu p. Gołuchowskiemu.

Przemawia p. Gołuchowski i wnosi o przekazanie komisji budżetowej przydzielonego komisji sanitarnej uchwałę Sejmu z 17. września 1908 wniosku p. Witosa i tow. Ls. 1.801 w sprawie obciążenia na fundusz krajowy kosztów leczenia i utrzymanie ubogich, przynależnych do gminy.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek p. Gołuchowskiego.

Przemawia komisarz rządowy radca dworu Jan Czeżowski i odpowiada na interpelacje:

1. pp. *Jedynaka* i tow. z 1/10 1908 w sprawie nieodpisania podatków gminie Krzywe i Cierpisz;

2. pp. *Jedynaka* i tow. z 26/9 1908 w sprawie wodno-karnej Stanisł. Wodzenia z Żyrakowa;

3. pp. *Lewickiego* i tow. z 1/10 1908 w sprawie niewydawania przez c. k. starostwo w Rohatynie certyfikatów do łępienia dzikiej i szkodliwej zwierzyny;

4. pp. *Kreżła* i towarz. z 7/10 1908 w sprawie zamknięcia stacji kolei w Czarnej dla ładowania nierogacizny;

5. pp. *Kiweluka* i tow. z 6/10 1908 w sprawie nieposzanowania języka ruskiego przez władze skarbowe w Tarnopolu;

6. pp. *Myroniuka-Zajaczuka* i tow. z 28/10 1908 w sprawie nieprzyznania zapomóg rodzinom żołnierzy powołanych do ćwiczeń wojskowych;

7. pp. *Witosa* i towarz. z 9/10 1908 w sprawie paszportów bydłych w paśmie granicznym;

8. pp. *T. Starucha* i tow. z 3/10 1908 w sprawie odmawiania wydawania paszportów przez c. k. starostwo lwowskie;

9. pp. *Jedynaka* i tow. z 9/10 1908 w sprawie zaciemniania gruntów gminy Braciejowej przez lasy hr. Raczyńskiego;

10. pp. *Kreżła* i tow. z 19/10 1908 w sprawie wymiaru podatku zarobkowego Józefowi Kizierowi w Dąbiu;

11. pp. *Lewickiego* i tow. z 23/10 1908 w sprawie nieprawidłowości w urzędowaniu c. k. starostwa w Przemyślanach;

12. pp. *Kreżla* i tow. z 19/10 1908 w sprawie wymiaru podatku zarobkowego J. Charazmuosowi recte Erazmuosowi w Zassowie pow. pilzneńskiego;

13. pp. *Sandulaka* i towarz. z 14/10 1908 w sprawie regulacji Bystrzycy nadwórniańskiej pod Nawizowem;

14. pp. *Winniczuka* i tow. z 16/10 1908 w sprawie przyspieszenia regulacji Bystrzycy sołotwińskiej pod Pasieczną;

15. pp. *Jedynaka* i tow. z 28/10 1908 w sprawie regulacji rzeki Wisłoki w gminie Pustków powiatu ropczyckiego.

Marszałek udziela głosu p. Oleśnickiemu.

Przemawia p. Oleśnicki i wnosi o otwarcie na najbliższem posiedzeniu rozprawy nad odpowiedzią p. komisarza rządowego na interpelację p. Lewickiego i tow. z 1. września 1908 w przedmiocie odmowy przez c. k. Starostwo w Rohatynie wydawania certyfikatów wojskowych.

Izba popiera ten wniosek p. Oleśnickiego, a następnie w oddzielnem głosowaniu odrzuca ten wniosek p. Oleśnickiego.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z przedłożeniem sprawozdania c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie wychowania publicznego za r. szk. 1907/8.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji szkolnej.

Przemawia p. Oleśnicki i zastrzega się imieniem klubu rusko-ukraińskiego przeciw niewydrukowaniu tego sprawozdania Rady szkolnej krajowej w języku ruskim.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwala ten wniosek p. sprawozdawcy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie sprostowania pomyłki w projekcie ustawy o przyłączeniu sąsiednich gmin i obszarów dworskich do miasta Krakowa.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi, by Izba po myśli §. 16. regulaminu uchwaliła przystąpić do drugiego czytania tej sprawy bez odsyłania jej do komisji.

Izba bez rozprawy uchwala ten formalny wniosek p. sprawozdawcy.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony projekt ustawy:

## U s t a w a

z dnia . . . . . w przedmiocie przyłączenia kilkunastu gmin i kilku obszarów dworskich do miasta Krakowa, wyłączenia tychże gmin i obszarów dworskich z okręgów Rad powiatowych krakowskiej i wielickiej, tudzież w przedmiocie zmiany ustawy z dnia 6. października 1901 Dz. u. i rozp. kraj. Nr. 108, nadającej statut dla stoł. król. miasta Krakowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

## Art. I.

Gminy i obszary dworskie, w krakowskim autonomicznym powiecie położone, a mianowicie gminy: Półwieś Zwierzynieckie; Zwierzyniec; Czarna Wieś z Kawiorami; Nowa Wieś Naro-

dowa; Lobzów-Krowodrza; Grzegórzki-Piaski; część gminy Prądnik biały, położona po prawym brzegu potoku Sudół, część gminy Prądnik czerwony, leżąca po prawym brzegu rzeki Białuchy, a z przysiółka Prądnika czerwonego — Olszy część aż po obecny wał fortyfikacyjny; oraz obszary dworskie: Półwsie Zwierzynieckie i Zwierzyniec — a następnie gminy i obszary dworskie, położone w autonomicznym powiecie wielickim, a mianowicie gminy: Zakrzówek z Kapelanką i Dębniaki — oraz obszary dworskie: Zakrzówek, Kapelanka i Dębniaki z Rybakami — zostają połączone z miastem Krakowem w jedną gminę miejscową pod wspólną nazwą stołeczne królewskie miasto Kraków.

#### Art. II.

Wskutek tego połączenia przestają w Artykule I. wymienione a w całości do Krakowa wcielone gminy i obszary dworskie istnieć jako samodzielne jednostki administracyjne, tamże zaś wyszczególnione części gmin Prądnik biały i Prądnik czerwony z Olszą zostają odłączone od dotyczących gmin.

#### Art. III.

Granica rozszerzonego miasta Krakowa od strony samodzielnej części gminy Prądnik biały biegnie środkiem koryta potoku Sudół, a mianowicie środkiem parceli l. k. 533, aż do jej wschodniego końca, od tego punktu zaś północno-wschodnią granicą parceli l. k. 140/2, a następnie północną granicą parceli l. k. 513 i 532 aż do północnego końca wschodniej granicy odłączonej części gminy Prądnik biały; a od strony samodzielnej części gminy Prądnik czerwony biegnie nowa granica środkiem rzeki Białuchy, stanowiącej parcele l. k. 1.100.

Od strony obszaru dworskiego Olsza odna granicę rozszerzonego miasta

Krakowa wschodnia strona parceli l. k. 66/3 i południowa strona parceli l. k. 79 leżąca między parcelą l. k. 80/1, a wschodnią stroną parceli l. k. 66/3.

#### Art. IV.

Równocześnie z przyłączeniem do Krakowa zostają wymienione w Art. I. gminy i części gmin oraz obszary dworskie wyłączone z odnośnych okręgów Rad powiatowych krakowskiej i wielickiej.

#### Art. V.

Gmina miasta Krakowa przejmuje prawa i obowiązki gmin w całości przyłączonych, z wyjątkiem praw i obowiązków wypływających z takich umów, które potrzebują do ważności swej zatwierdzenia przez władze przełożone, a które zatwierdzenia tego do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy jeszcze nie uzyskały.

Co do stosunków gminy miasta Krakowa z gminami, z których tylko części odłączono celem ich przyłączenia do Krakowa, obowiązują umowy zawarte między temiż gminami a gminą miasta Krakowa.

#### Art. VI.

Gmina miasta Krakowa obowiązana jest ściśle dopełnić zobowiązań przyjętych mocą zawartych z wymienionymi w artykule I. gminami i obszarami dworskimi, uwów zatwierdzonych uchwałą Rady miasta z 19. września 1907.

Nad ściśłem dopełnieniem powyższych zobowiązań czuwać będzie Wydział krajowy, któremu w tym celu służy prawo zarządzić stosowne środki zaradcze.

Gdyby Rada miejska nie wstawiła we właściwym czasie w swój budżet kwoty, potrzebnej na pokrycie wydatków połączonych z wypełnieniem takiego

zobowiązania, będzie miał Wydział krajowy prawo kwotę tę wstawić do budżetu miejskiego.

## Art. VII.

W celu złagodzenia względnie usunięcia utrudnień w administracji powiatowej, powstających z powodu wyłączenia z okręgu Rady powiatowej krakowskiej i wielickiej gmin i obszarów dworskich, w art. I. wymienionych, oraz w celu uregulowania stosunków, wynikłych z odpowiedzialności za zobowiązania wielickiej Kasy oszczędności gmin i obszarów dworskich, w wielickim powiecie autonomicznym położonych a również w art. I. wymienionych obowiązana jest gmina miasta Krakowa uiścić:

a) Reprezentacyi powiatowej w Krakowie w pierwszych trzydziestu latach po przejściu wymienionych w art. I. tej ustawy gmin i obszarów dworskich, względnie części gmin, pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu stoł. król. miasta Krakowa (Art. XIV.) corocznie w ratach kwartalnych z dołu na podstawie wyniku podatkowego za rok ubiegły taką kwotę, która się równa różnicy pomiędzy 49 razy wziętą wydatnością jednego halera w gminach przy powiecie krakowskim pozostających a kwotą 116.000 koron.

b) Reprezentacyi powiatowej w Wieliczce w pierwszych dwudziestu latach po przejściu wymienionych w art. I. tej ustawy gmin i obszarów dworskich pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu stoł. król. miasta Krakowa (Art. XIV.) corocznie sumę 3.662 K, a prócz tego do końca roku 1912 corocznie sumę 3.866 K, wreszcie w pierwszym roku po przejściu rzeczonych gmin i obszarów dworskich pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu stoł. król. miasta Krakowa jednorazowo sumę 47.650 K.

Na wypadek sporu między gminą miasta Krakowa a powiatem krakowskim co do oznaczenia podstaw i wysokości odszkodowania, n. p. wskutek zmiany systemu podatkowego, rozstrzygnie rzecz Wydział krajowy.

## Art. VIII.

Z dniem wecielenia do stoł. król. miasta Krakowa wymienionych w art. I. gmin i obszarów dworskich oraz części gmin (art. XIV.) przechodzi na gminę miasta Krakowa obowiązek utrzymywania znajdujących się na wecielonym do miasta Krakowa obszarze dróg gminnych i powiatowych, jako dróg gminnych.

Z dniem powyższym przechodzi na gminę miasta Krakowa prawo poboru myta, przysługujące dotąd Radzie powiatowej w Wieliczce na mocy ustawy z dnia 10. września 1892 Nr. 71. dz. u. kr.

## Art. IX.

Prawo propinacyjne na terytoryach gmin i obszarów dworskich, do miasta Krakowa przyłączonych, pozostaje niezmienione do końca roku 1910.

Po roku 1910 terytorya te podlegać będą przepisom, obowiązującym dla miasta Krakowa (Art. I. ustawy krajowej z d. 20. grudnia 1905 Dz. u. kr. Nr. 11 ex 1906).

## Art. X.

Ustawy krajowe, obowiązujące w mieście Krakowie mają obowiązywać także i w powstałym przez przyłączenie sąsiednich gmin i obszarów dworskich powiększonym terytorium miasta Krakowa, o ile tą ustawą dla tego terytorium osobne przepisy nie zostały wydane.

W sprawie przepisów budowlanych dla terytorjów przyłączonych do miasta Krakowa gmin i obszarów dwor-

skich wydane zostaną w drodze ustawy krajowej osobne postanowienia z uwzględnieniem zawartych umów (Art. VI.) i stosunków miejscowych.

Do czasu ustawodawczego uregulowania powyższych stosunków obowiązować będzie w przyłączonych terytoriach ustawa budownicza dla miasta Krakowa z dnia 18. lipca 1883 Nr. 63 Dz. u. kr. zmieniona częściowo ustawą z dnia 28. marca 1905 Nr. 57. Dz. u. kr. z następującymi wyjątkami:

1. Istniejące dotąd na całym obszarze do miasta Krakowa niniejszą ustawą przyłączonym nieogniotrwałe pokrycia dachów winny być w ciągu lat 15, licząc od dnia wejścia w życie tej ustawy, zamienione na ogniotrwałe.

2. Na przyłączonym do miasta Krakowa obszarze gminy Zwierzyniec wolno będzie przez lat 20 od dnia wejścia w życie tej ustawy stawiać domy parterowe. Również na folwarku Zwierzynieckim na terytorium przyłączonego do Krakowa obszaru dworskiego Zwierzyniec, stawiać będzie wolno parterowe domy, jednak tylko dla służby folwarcznej i klasztornej.

3. Rada miasta Krakowa jest upoważniona do wydania z uwzględnieniem zawartych umów (Art. VI.) i miejscowych stosunków, przejściowych przepisów co do urządzenia, względnie przeobrażenia dołów kłocznych i gnojowisk, oraz co do przebudowy istniejących budynków mieszkalnych i gospodarczych.

#### Art. XI.

Postanowienia §. 18., §. 29., §. 30., §. 31., §. 32., §. 33., ustęp 1. i 2., §. 36. ustęp 2., 9. i 10., §. 41., §. 45., §. 53. ustęp 1. i 5. ustawy z dnia 6. października 1901 Dz. u. kr. Nr. 108, obejmującej statut gminy stoł. król. miasta Krakowa, znosi się w ich dotychczasowem brzmieniu, a natomiast opiewać mają, jak następuje:

#### §. 18.

Rada miejska składa się z 83 członków (radców miejskich).

Z powyższej ilości członków Rady miejskiej wybierają wyborcy zamieszkali na terytorium Krakowa, jakie istniało przed obecnie dokonaniem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, 72 radców, a wyborcy zamieszkali na terytoriach przyłączonych obecnie do Krakowa gmin i obszarów dworskich 11 radców. W szczególności zaś wybierają wyborcy zamieszkali na terytorium dotychczasowej gminy: Zakrzówek z Kapelanką 1 radcę, Dębniki 1 radcę, Półwie Zwierzynieckie 1 radcę, Zwierzyniec 1 radcę, Czarna Wieś z Kawiorami 1 radcę, Nowa Wieś Narodowa 1 radcę, Łobzów 1 radcę, Krowodrza 2 radców, część Prądnika białego oraz część Prądnika czerwonego i Olszy 1 radcę, Grzegórzki-Piaski 1 radcę.

Wyborcy zamieszkali na przyłączonych do Krakowa obszarach dworskich będą wykonywali czynne prawo wyborcze razem z wyborcami tej gminy, z którą obszar dworski wspólną nosi nazwę.

Członków Rady miejskiej wybierają członkowie gminy, prawo głosowania mający. Gdyby powyższa liczba radców miejskich pomiędzy jednym a drugim wyborem przez śmierć lub rezygnację, lub utratę urzędów się zmniejszyła, wtedy Rada miejska do pełnienia obowiązków radców przyzwie tych, którzy przy odnośnym wyborze po wybranych w kole, oddziale lub okręgu wyborczym, do którego ubyli radca należał, największą liczbę głosów otrzymali. Radcy, przez Radę miejską przybrani, tylko do najbliższych wyborów obowiązki pełnić będą (§. 45).

#### §. 29.

Celem dopełnienia wyborów będą wyborcy, zamieszkali na terytorium

miasta Krakowa, jakie istniało przed obecnem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, podzieleni na trzy koła wyborcze:

W pierwszym mieścić się będą wyborcy, wymienieni w §. 19. pod literami: a), b), c), d), e), f), g), h), i), k), l), m);

w drugim właściciele lub dożywotnicy nieruchomości, o których mówi §. 19. pod lit. n);

w trzecim wyborcy wymienieni w §. 19. pod literami o) i p).

Wyborcy, zamieszkali na terytoriach przyłączonych do Krakowa gmin i obszarów dworskich, będą wykonywali w wyznaczonych dla nich okręgach czynne prawo wyborcze razem, bez podziału na koła wyborcze.

### §. 30.

Dla wyborców, zamieszkałych w granicach Krakowa, jakie istniały przed obecnem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, ustanawia się następujące oddziały dla wyborców koła drugiego i trzeciego:

Koło drugie podzielone będzie na dwa oddziały, według wysokości podatku. W tym celu należy ułożyć spis wyborców w porządku wysokości wymierzonego im na rok ostatni podatku domowo-czynszowego, gruntowego i 50% podatku od budynków uwolnionych od podatku domowo czynszowego, poczynając od najwyższej, a kończąc na najniższej opodatkowanych.

Suma podatku tak uporządkowanego, podzielona będzie na dwie połowy; wyborcy w pierwszej połowie ogólnej sumy podatkowej umieszczeni, stanowią będą pierwszy oddział, zaś należący do drugiej połowy, drugi oddział drugiego koła.

Koło trzecie podzielone będzie na trzy oddziały.

Oddział pierwszy obejmować będzie wyborców, wymienionych w §. 19. pod lit. p), tudzież z wyborców wymienionych w §. 19. pod lit. o), te osoby, które przy ostatnim rozkładzie podatku zarobkowego powszechnego zaliczone zostały do I. i II. klasy opodatkowanych.

Oddział drugi obejmować będzie z wyborców, wymienionych w §. 19. pod lit. o) te osoby, które są rękodzielnikami, posiadającymi kartę przemysłową na samoistnie prowadzony przemysł rękodzielniczy, o ile nie należą do oddziału pierwszego trzeciego koła.

Oddział trzeci obejmować będzie resztę wyborców wymienionych w §. 19. pod lit. o), nie zaliczonych ani do pierwszego, ani do drugiego oddziału tego koła.

Wyborcy zamieszkali na terytorium dotychczasowej gminy Krowodrza, wybierać będą swoich członków Rady miejskiej w 2 terytoryalnych okręgach, a mianowicie wyborcy, zamieszkali na części dotychczasowej gminy Krowodrzy, graniczącej z dzielnicami Kleparz i Piasek aż po obecną linię akcyzową, wybierać będą wraz z wyborcami Krowodrzy murowanej 1 radcę, a wyborcy zamieszkali w Krowodrzy poza obecną linią akcyzową, wybierać będą drugiego radcę.

Wyborcy wszystkich innych przyłączonych do Krakowa gmin sąsiednich, o ile im według §. 18. niniejszego statutu służy prawo wyboru własnego reprezentanta do Rady miejskiej, wybierać ich będą w okręgach, odpowiadających granicom, jakie gminy te posiadały w czasie przyłączenia ich do miasta Krakowa, powiększonym o terytorium obszaru dworskiego, posiadającego z gminą wspólną nazwę.

### §. 31.

Liczba wybrać się mających radców miejskich z terytorium Krakowa,

jakie istniało przed przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, będzie podzielona pomiędzy trzy koła wyborcze w ten sposób, że na każde koło przypada 24 radców.

W kole drugim każdy oddział wybiera połowę radców, na toż koło do wyboru przypadających.

W kole trzecim wybiera pierwszy oddział 10 radców, drugi oddział 4 radców, trzeci oddział 10 radców.

Liczbę radców wybierać się mających z terytoryów przyłączonych do Krakowa gmin i obszarów dworskich, tudzież okręgi, z których radcy ci mają być wybrani, podaje §. 18. i 30. tego statutu.

#### §. 32.

Spisy wyborców, zamieszkałych na tem terytoryum miasta Krakowa, jakie istniało przed obecnem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, sporządzone będą według wyżej wymienionych kół wyborczych i to w kole pierwszym w porządku alfabetycznym, w kole drugim i trzecim zaś w porządku wysokości podatku.

Dla każdego oddziału wyborczego koła trzeciego ułożony będzie odrębny spis wyborców. Spisy obejmować będą imiona i nazwiska wyborców (§ 30.), tytuł, na którym się ich prawo głosowania opiera, a w szczególności w kole drugim, wymienienie realności, numeru, ulicy i dzielnicy miasta, zaś w kole trzecim wymienienie rodzaju zatrudnienia lub przedsiębiorstwa zarobkowego; w kole drugim i trzecim ma być uwidoczniiona obok każdego wyborcy cyfra podatkowa.

Dla każdego okręgu wyborczego na terytoryum Krakowa, powstałego przez przyłączenie sąsiednich gmin i obszarów dworskich, sporządzony będzie osobny spis wyborców. W spisie tym

umieszczeni będą wyborcy uprawnieni do głosowania według postanowień tego statutu w porządku alfabetycznym, z uwidocznieniem obok każdego z nich tytułu (§ 30.), na którym się ich prawo głosowania opiera.

#### §. 33.

*Ustęp 1.* Każdy wyborca ma tylko jeden głos i to w tem kole lub w tym okręgu wyborczym, w którego spisie zamieszczony będzie.

*Ustęp 2.* Zasada do zamieszczenia w kołach wyborczych jest główne zatrudnienie wyborcy.

#### §. 36.

*Ustęp 2.* Głosowanie odbywa się pisemnie kartkami, które zawierać mają tyle nazwisk, ilu członków Rady miejskiej odnośnie koło, oddział lub okręg wybiera.

*Ustęp 9.* Wybrany w dwóch lub więcej oddziałach albo okręgach wyborczych powinien oświadczyć w dniach trzech, w którym oddziale albo okręgu wyborczym wybór przyjmuje, a gdyby żadnego nie dał oświadczenia, uważanym będzie za przyjmującego wybór w tym oddziale lub okręgu wyborczym, w którym najpierw wybrany został, a gdyby wybory w tych oddziałach lub okręgach wyborczych odbyły się równocześnie, w tym oddziale lub okręgu wyborczym, który los wyciągnięty przez prezydenta miasta na pełnem posiedzeniu Rady miejskiej oznaczy.

*Ustęp 10.* W takim razie w innych oddziałach lub okręgach wyborczych za wybranych uważać należy tych, którzy po ostatnim wybranym najwięcej otrzymali głosów. W razie równości głosów zastosować należy analogiczne postanowienie ustępu 7. tegoż paragrafu.

§. 41.

Dla uzupełnienia miejsc, opróżnionych wskutek nieważności lub nieprzyjęcia wyboru, poleci Rada miejska prezydentowi rozpisać bezzwłocznie na podstawie tych samych spisów nowy wybór w tem kole, oddziale albo okręgu wyborczym, w którym wybór był unieważniony albo nieprzyjęty.

§. 45.

Radcy miejscy z terytorium m. Krakowa, jakie istniało przed obecnem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich wybierani są na lat sześć. Co trzy lata połowa radców z każdego koła i oddziału wyborczego wybranych, ustępuje, a na ich miejsce wstępują do Rady nowowybrani z właściwych kół wyborczych, wybory przeto do Rady miejskiej odbywają się co trzy lata.

Ustępujący radcy miejscy pozostają na urzędzie aż do prawomocnego przeprowadzenia nowych wyborów. Po upływie 3 lat od pierwszego wyboru ustępuje wskazana losem połowa członków Rady. Losowanie radców ustępujących z końcem pierwszego trzylecia winno nastąpić w takim czasie, aby nowe wybory na sześć tygodni przed ukończeniem kadencji nastąpić mogły. Losowania dokonywa prezydent miasta lub jeden z wiceprezydentów wobec zgromadzonej Rady.

Do mandatów opróżnić się mających z końcem pierwszego trzylecia przez losowanie, tak samo do opróżnić się mających z końcem sześciolecia mandatów tych radców, którzy przez sześć lat swój urząd sprawowali, wliczyć należy mandaty tych radców, którzy w ciągu ostatniego trzylecia ubyli z Rady przez śmierć, rezygnację lub z innych przyczyn, statutem przewidzianych, i w ten sposób co trzy lata dokonać wyboru na wszystkie opróżnione mandaty.

Członkowie Rady miasta z okręgów utworzonych na przyłączonem do Krakowa terytorium sąsiednich gmin i obszarów dworskich wybierani są również na lat sześć. Przewidziane w tym paragrafie losowanie połowy członków Rady po upływie 3 lat od pierwszego wyboru nie ma zastosowania do członków Rady miasta, wybranych z okręgów, utworzonych na przyłączonem do Krakowa terytorium sąsiednich gmin i obszarów dworskich.

§. 53.

*Ustęp 1.* W razie rozwiązania Rady miejskiej przez polityczną władzę krajową mają być najdalej do sześciu tygodni ogłoszone i rozpisane nowe wybory 83 członków Rady.

*Ustęp 5.* Z radców, po rozwiązaniu Rady wybranych z terytorium Krakowa, jakie istniało przed przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, ustąpi po upływie pierwszego trzylecia z każdego koła i oddziału połowa, którą los oznaczy. Losowania dokona prezydent na posiedzeniu Rady.

Losowanie powyższe nie dotyczy członków Rady miasta wybranych z okręgów położonych na terytorjach przyłączonych do Krakowa sąsiednich gmin i obszarów dworskich.

Art. XII.

Czas trwania mandatu członków Rady miasta, wybranych z terytorium Krakowa, jakie istniało przed obecnem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, nie doznaje zmiany przez obecne rozszerzenie granic miasta Krakowa.

Art. XIII.

Wybór członków Rady miasta Krakowa z okręgów, utworzonych z powodu przyłączenia do miasta Krakowa gmin i obszarów dworskich, nastąpi po

myśli przepisów tego statutu zaraz po faktycznem przejściu tych gmin i obszarów dworskich pod zarząd gminy miasta Krakowa.

Wybrani z powyższych okręgów nowi członkowie Rady miasta pełnić będą swe funkce aż do najbliższych wyborów do Rady miasta, poczem nastąpią tak na terytoryum miasta Krakowa, jakie istniało przed obecnem przyłączeniem sąsiednich gmin i obszarów dworskich, jakoteż i na terytoryum Krakowa, powstałem przez przyłączenie tychże gmin i obszarów dworskich, nowe wybory po myśli przepisów, zawartych w Art. XI. tejże ustawy i w odnośnych paragrafach obowiązującego w Krakowie statutu miejskiego.

#### Art. XIV.

Termin, w którym wymienione w art. I. tejże ustawy gminy i obszary dworskie, względnie części gmin przejdą pod zarząd Rady miejskiej i Magistratu stoł. król. miasta Krakowa, wyznaczy c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Z dniem tym przestaną na przyłączonych do miasta Krakowa terytoryach obowiązywać ustawy krajowe, którym one jako gminy wiejskie względnie obszary dworskie i składowe części autonomicznych powiatów podlegały, a natomiast zaczną obowiązywać ustawy krajowe (artykuł X.), którym podlega miasto Kraków.

Z dniem powyższym zostaną rozwiązane Rady gminne w gminach, przyłączonych w całości do miasta Krakowa.

Do terminu w niniejszym artykule oznaczonego pozostanie w terytoryach do miasta Krakowa przyłączonych nadal w mocy urzędowa działalność c. k. władz państwowych administracyjnych.

#### Art. XV.

Od chwili wejścia w życie niniejszej ustawy, zarządy gmin w całości

przyłączonych nie mogą bez zgody Prezydenta m. Krakowa zaciągać nowych zobowiązań ani też zawierać umów, względnie przedsiębrać czynności, któreby pociągały za sobą zmiany w stanie posiadania, obciążenia lub używania majątku i dobra gminnego, oraz nie mogą czynić wydatków budżetem gminnym nie przewidzianych. Budżety, uchwalone w powyższym czasie przejściowym na rok następny przez Rady powyższych gmin, muszą być zatwierdzone przez Prezydenta m. Krakowa.

Przeciw odmowie Prezydenta miasta Krakowa przysługuje jednak Reprezentantom gminnym prawo wniesienia zażalenia do Wydziału krajowego, który rozstrzyga ostatecznie.

C. k. Namiestnictwo i Wydział krajowy zarządzą, aby działalność urzędów państwowych i autonomicznych, o ile ona dotyczy przyłączonych gmin i obszarów dworskich jak najspieszniej przekazaną została gminie m. Krakowa w zakresie, statutem tejże gminy określonym.

C. k. Namiestnictwo zarządzi również, aby w miejsce c. k. Władz państwowych, właściwych dotychczas dla gmin i obszarów dworskich do m. Krakowa przyłączonych, czynności odnośne objęły c. k. władze państwowe właściwe dla miasta Krakowa.

Wydział krajowy wyda odpowiednie zarządzenia, aby majątek i dobro gminne przez gminy w całości do miasta Krakowa przyłączone temuż miastu inwentarycznie oddane zostały.

#### Art. XVI.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

#### Art. XVII.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy en bloc poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Probużna (powiat Husiatyn) na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej ustawy.

### U s t a w a

z dnia . . . . . o zezwoleniu gminie Probużna (powiat Husiatyn) na pobór opłat gminnych, od napojów spirytusowych piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Król. Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje :

#### Art. I.

Gminie Probużna (powiat Husiatyn) zezwala się pobierać od wejścia w życie niniejszej ustawy po koniec r. 1919. opłaty gminne od niżej poszczególnionych napojów przeznaczonych dla miejscowej konsumpcyi według następującej taryfy :

1) Od jednego litra stustopniowego spirytusu dającego się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem po 16 hal., czyli od jednego hektolitra stustopniowego spirytusu po 16 K.

2) Od jednego hektolitrasłodzonych napojów spirytusowych w których zawartość alkoholu nie da się oznaczyć stustopniowym alkoholometrem jako to : araku, rumu, koniaku, ponczowej esencji, likieru, śliwowicy i rozolisu po 8 K, czyli od jednego litra po 8 hal.

3) Od jednego hektolitra piwa bez względu na gatunek po 2 K i wreszcie

4) Od jednego hektolitra miodu po 6 K.

#### Art. II.

Okręg poborowy stanowi gmina Probużna.

#### Art. III.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można nią obciążać produkcji, ani obrotu handlowego.

#### Art. IV.

Od opłaty tej ma być wolną wódka w tych wszystkich wypadkach, w których po myśli § 6. ces. rozp. z 17. lipca 1899 dz. p. p. Nr. 120 część II. wolną jest od państwowej opłaty konsumpcyjnej.

#### Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tych opłat wyda w drodze administracyjnej c. k. Naniestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

#### Art. VI.

Dzierżawa dochodu z tych opłat ma być złączoną po koniecie r. 1910 z dzierżawą prawa propinacji w Probużnej a dla przeprowadzenia tej dzierżawy po koniec r. 1910 obowiązana jest gmina zgodnie porozumieć się z c. k.

Dyrekeyą galic. funduszu propinacyjnego, względnie z dzierżawą prawa propinacji w Probużnej.

#### Art. VII.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem skarbu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda. Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzeciem czytaniu bez czytania.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Tracza i tow. w sprawie budowy mostu na Czeremoszu na „Wygodzie“ między Jasienowem i Krasnołą powiatu kosowskiego.

Przemawia p. Tracz uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba uchwala powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Juliana Brunickiego i tow. w sprawie przemiany przystanku osobowego Martynów na stację osobowo-towarową.

Przemawia p. J. Brunicki uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Myjaka i tow. o utworzenie sądu powiat. w Łącku.

Przemawia p. Myjak uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi o odesłanie tego wniosku do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Myjaka i tow. o utworzenie drugiego starostwa w obrębie dotychczasowego powiatu politycznego nowosądeckiego, z siedzibą w Łącku.

Przemawia p. Myjak uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi o odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Bisa i tow. w sprawie budowy dojazdowej drogi do stacji kolei w Łętowni.

Przemawia p. Bis uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Bisa i tow. w sprawie budowy drogi Stanny-Maziarnia-Sojkowa w powiecie ni skim.

Przemawia p. Bis uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym

wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu cieszanowskiego.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Kazimierza Jampolskiego na posła z kuryi gmin wiejskich pow. cieszanowskiego uznać za ważny.

Izba uchwala ten wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu kołomyjskiego.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Michała Myroniuka-Zajaczuka z kuryi gmin wiejskich powiatu kołomyjskiego uznać za ważny.

Izba bez rozprawy uchwala ten wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu nadwórniańskiego.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Iwana Sandulaka na posła z kuryi gmin wiejskich pow. nadwórniańskiego uznać za ważny.

Izba bez rozprawy uchwala ten wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu tarnopolskiego.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Pawła Dumki na posła z kuryi gmin wiejskich powiatu tarnopolskiego uznać za ważny.

Izba bez rozprawy uchwala ten wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła na Sejm krajowy z kuryi gmin wiejskich powiatu rudeckiego.

Marszałek udziela głosu p. Skwarce, który tego zażądał.

Przemawia p. Skwarko i uprasza Marszałka o usunięcie tej sprawy z porządku dziennego posiedzenia.

Marszałek oznajmia, że podobne życzenie wystosowano doń i co do dalszego punktu porządku dziennego, jeżeli zatem nikt się nie sprzeciwi temu, usuwa powyższą sprawę z porządku dziennego, jakoteż sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła z kuryi gmin wiejskich powiatu sokalskiego.

W Izbie nikt się temu nie sprzeciwia.

Wobec tego Marszałek usuwa te sprawy z porządku dziennego.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie Wydziałowi powiatowemu w Lisku koncesyi do pobierania opłat

mytniczych na drodze gminnej Olszanica-Ropienka.

Sprawozdawca p. Dąbski odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej uchwały:

#### U c h w a ł a

o udzieleniu Wydziałowi powiatowemu w Lisku do pobierania opłat mytniczych na drodze gminnej II. klasy Olszanica-Ropienka.

#### Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały nadaje się prawo do pobierania myta na drodze gminnej II. klasy Olszanica-Ropienka Wydziałowi powiatowemu w Lisku, jako władzy zarządzającej, a to na rzecz tej drogi z zastrzeżeniem, że Wydział powiatowy przy pomocy dochodu z powyższego myta, pokrywać będzie z powiatowego funduszu drogowego wszelkie koszty połączone z utrzymaniem omyconej drogi w dobrym stanie.

Na wypadek zaniedbania przez Wydział powiatowy należytego nadzoru nad utrzymaniem drogi, zastrzega sobie Wydział krajowy wydanie stosownych zarządzeń, wskazanych w § 14. i 21. ust. 3. ustawy drogowej z 10. grudnia 1907, Nr. 155 dz. u. kr.

#### Art. II.

Opłatę myta drogowego i mostowego przy jednej zaporze w Wańkowej pobierać należy według tego samego wymiaru, a mianowicie:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) h.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) hal.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) h.

Konie, woły, krowy, muły, osły należące do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnię do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należitości.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, wolne są od wszelkiej opłaty mytniczej.

#### Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej lub o znizeniu tejże.

Nadto mają być wolni od opłaty myta urzędnicy Wydziału powiatowego w Lisku.

Przemawia p. Sodomora i wnosi o przejście do porządku dziennego nad wnioskiem Wydziału krajowego.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba odrzuca wniosek p. Sodomory.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej uchwały en bloc.

Izba uchwala przyjęcie powyższej uchwały en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt uchwały en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania uchwala Izba powyższy projekt uchwały w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie Wydziałowi powiatowemu w Samborze koncesyi do pobierania

opłat mytniczych od mostu na rzece Strwiążu w Babinie.

Sprawozdawca p. Dąbski odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone projektem następującej uchwały:

#### U c h w a ł a

o udzieleniu Wydziałowi powiatowemu w Samborze koncesyi do pobierania opłat mytniczych od mostu na rzece Strwiążu w Babinie.

#### Art. I.

Wydziałowi powiatowemu w Samborze nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały prawo do pobierania myta od mostu na rzece Strwiążu w Babinie przy drodze gminnej II. kl. Babina-Brzegi pod warunkiem utrzymywania przedmiotu omyconego kosztem funduszu powiatowego w dobrym stanie, z zastrzeżeniem zastosowania postanowień zawartych w §§ 14. i 21. ust. 31. ustawy drogowej z dnia 10-go grudnia 1907 Nr. 155. Dz. u. kr.

#### Art. II.

Opłatę myta pobierać należy według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu po 4 (cztery) h.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) h;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) h;

Konie, woły, krowy, muły, osły, należą do bydła ciężkiego, zaś cieleta, żrebięta, owce, kozy i świnię do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należności.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

#### Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od tej opłaty lub o znizeniu tejże.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia pan Makuch i wnosi o przejście do porządku dziennego nad wnioskiem Wydziału krajowego.

Przemawia p. Winniczuk.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba odrzuca wniosek p. Makucha o przejście do porządku dziennego nad wnioskiem Wydziału krajowego.

Izba więc przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej uchwały en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej uchwały en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt uchwały en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt uchwały w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie Radzie powiatowej w Sokalu koncesyi do pobierania opłat mytniczych na drodze powiatowej Sokal-Uhrynów.

Sprawozdawca p. Dąbski odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej uchwały:

#### U c h w a ł a

o udzieleniu Radzie powiatowej w Sokalu koncesyi do pobierania opłat myt-

nicznych na drodze powiatowej Sokal-Uhrynów.

### Art. I.

Radzie powiatowej w Sokalu nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały prawo do pobierania myta na drodze powiatowej Sokal-Uhrynów pod warunkiem utrzymywania przedmiotu omyconego kosztem funduszu powiatowego w dobrym stanie, z zastrzeżeniem zastosowania postanowień zawartych w §§ 14. i 21. ustawy drogowej z dnia 10. grudnia 1907 (Dz. u. kr. Nr. 155).

### Art. II.

Opłatę myta pobierać należy na dwóch rogatkach a to: Chorobrowie i pod Opulskiem na każdej z nich według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) h;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) h;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) h.

Konie, woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, żrebięta, owce, kozy i świny do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należności.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

### Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej i o znizeniu tejże.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Sandulak i wnosi o przejście do porządku dziennego nad wnioskiem Wydziału krajowego.

Przemawia p. T. Staruch.

Przemawia p. T. Cieński.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba odrzuca wniosek p. Sandulaka.

Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej

Sprawozdawca wnosi przyjęcie powyższej uchwały en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej uchwały en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt uchwały en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania uchwała Izba powyższy projekt uchwały w trzecim czytaniu bez czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie obszarowi dworskiemu w Kościelnikach koncesyi do pobierania opłat mytniczych od przewozu przez rzekę Dniestr w Kościelnikach.

Sprawozdawca p. Dąmbiski odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej uchwały:

### U c h w a ł a

o udzieleniu obszarowi dworskiemu w Kościelnikach koncesyi do pobierania opłat mytniczych od przewozu przez rzekę Dniestr w Kościelnikach.

### Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonywanie tej uchwały nadaje się obszarowi dworskiemu w Kościelnikach (powiat Buczac) prawo do pobierania

myta od przewozu przez rzekę Dniestr w Kościelnikach, pod warunkiem utrzymywania przedmiotu omyconego w dobrym stanie, własnym kosztem, z zastrzeżeniem, że analogicznie do postanowień zawartych w § 24. ust. 15. ust. drogowej z dnia 10. grudnia 1907 (dz. u. kr. Nr. 155.) w razie niedopełnienia powyższego warunku, uprawniony będzie Wydział powiatowy do objęcia przedmiotu omyconego w bezpośredni zarząd własny na koszt i niebezpieczeństwo powyższego obszaru dworskiego.

## Art. II.

Opłatę myta pobierać należy według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 8 (ośm) h.,

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 4 (cztery) h.,

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 2 (dwa) h.,

d) od jednej osoby, wyjąwszy woznicę przy zaprzęgu i wierzchem jadącego 4 (cztery) h.

Konie woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cieleta, źrebkieta, owce, kozy i świnię do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należitości.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

## Art. III.

Przy poborze myta mają być zastosowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty myta lub o znizeniu tejże.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia p. Kurowiec i wnosi o przejście do porządku dziennego nad wnioskiem Wydziału krajowego.

Przemawia p. Dumka.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. Tadeusz Cieński.

Przemawia p. Skołyszewski.

Przemawia p. Maryewski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba wniosek p. Kurowca odrzuca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Przemawia p. Stojalowski.

Marszałek oznajmia, że wyjątkowo dopuścił do rozprawy ogólnej, zwraca jednak uwagę, że Izba jest przy rozprawie szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej uchwały en bloc z wyjątkiem tytułu uchwały.

Izba uchwała przyjęcie powyższej uchwały en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt uchwały en bloc, z wyjątkiem tytułu uchwały.

Przemawia p. Skołyszewski do tytułu uchwały. Po zamknięciu rozprawy Izba uchwała tytuł uchwały.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania, uchwała Izba powyższy projekt uchwały w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzielenie obszarom dworskim w Snowidowie i Piotrowie koncesji do pobierania opłat mytniczych od przewozu przez rzekę Dniestr między Snowidowem a Piotrowem.

Sprawozdawca p. Dąbski odczytuje sprawozdanie Wydziału krajowego zakończone projektem następującej uchwały:

## U c h w a ł a

o udzieleniu obszarom dworskim w Snowidowie i Piotrowie koncesyi do pobierania opłat mytniczych od przewozu przez rzekę Dniestr między Snowidowem a Piotrowem.

### Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały nadaje się wspólnie obszarom dworskim w Snowidowie (pow. Buczaczy) i Piotrowie (pow. Horodenka) prawo do pobierania myta od przewozu przez rzekę Dniestr między Snowidowem a Piotrowem pod warunkiem utrzymywania przedmiotu omyconego w dobrym stanie, własnym kosztem, z zastrzeżeniem, że analogicznie do postanowień zawartych w § 24. ust. 15. ustawy drogowej z dnia 10-go grudnia 1907 (dz. u. kr. Nr. 155) w razie niedopełnienia powyższego warunku, uprawniony będzie Wydział powiatowy do objęcia przedmiotu omyconego w bezpośredni zarząd własny na koszt i niebezpieczeństwo powyższych obszarów dworskich.

### Art. II.

Opłatę myta pobierać należy według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 12 (dwanaście) h;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 6 (sześć) h;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 3 (trzy) h;

d) od jednej osoby, wyjąwszy woznicę przy zaprzęgu i i wierzchem jadącego 6 (sześć) h.

Konie, woły, krowy, muły, osły, należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnie do drobnego.

Od bydła niesionego lub wziętego wozem nie opłaca się żadnej należności.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

### Art. III.

Przy poborze myta mają być zastosowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty myta lub o znizeniu tejże.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. T. Staruch i wnosi o usunięcie tej sprawy z porządku dziennego, oraz polecenie Wydz. kraj., by pobudował przewozy, względnie mosty zamiast promu.

Przemawia p. Makuch i wnosi o przejście do porządku dziennego nad wnioskiem Wydziału krajowego, oraz stawia następującą rezolucję:

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby rozpatrzył sprawę utrzymania środków komunikacyjnych na spławnych rzekach i przedłożył swe wnioski Sejmowi na najbliższej sesji”.

Izba popiera tę rezolucję p. Makucha.

Przemawia p. Tadeusz Cieński.

Przemawia p. Merunowicz i stawia następującą poprawkę jako dodatek do wniosku p. Makucha: z obliczeniem przypuszczalnych kosztów ewentualnego zastąpienia promów mostami.

Izba popiera tę poprawkę p. Merunowicza.

Po zamknięciu rozprawy ogólnej przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Marszałek odczytuje rezolucję p. Makucha i poprawkę p. Merunowicza do tej rezolucyi i podaje przedewszystkiem pod głosowanie wniosek p. T. Starucha o przejście do porządku dziennego nad wnioskiem Wydziału krajowego.

Izba odrzuca wniosek p. T. Starucha o przejście do porządku dziennego nad wnioskiem Wydziału krajowego.

Sprawozdawca czyta:

#### Art. I.

Na przebieg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały nadaje się wspólnie obszarom dworskim w Snowidowie (pow. Buczacz) i Piotrowie (pow. Horodenka) prawo do pobierania myta od przewozu przez rzekę Dniestr między Snowidowem a Piotrowem pod warunkiem utrzymywania przedmiotu omyconego w dobrym stanie, własnym kosztem, z zastrzeżeniem, że analogicznie do postanowień zawartych w § 24. ust. 15. ustawy drogowej z dnia 10. grudnia 1907 (dz. u. kr. Nr. 155) w razie niedopełnienia powyższego warunku, uprawniony będzie Wydział powiatowy do objęcia przedmiotu omyconego w bezpośredni zarząd własny na koszt i niebezpieczeństwo powyższych obszarów dworskich.

Izba bez rozprawy uchwała Art. 1. zgodnie z wnioskiem p. sprawozdawcy.

Sprawozdawca czyta:

#### Art. II.

Opłatę myta pobierać należy według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 12 (dwanaście) h;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 6 (sześć) h;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 3 (trzy) h;

d) od jednej osoby, wyjąwszy woznicę przy zaprzęgu i wierzchem jadącego 6 (sześć) h.

Konie, woły, krowy, muły, osły, należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnie do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należności.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Przemawia p. Makuch i wnosi poprawkę, aby zastosować najwyższą taryfę.

Izba popiera tę poprawkę p. Makucha.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba uchwała art. II. zgodnie z wnioskiem p. sprawozdawcy.

Sprawozdawca czyta:

#### Art. III.

Przy poborze myta mają być zastosowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty myta lub o znizeniu tejże.

#### U c h w a ł a

o udzieleniu obszarom dworskim w Snowidowie i Piotrowie koncesyi do pobierania opłat mytniczych od przewozu przez rzekę Dniestr między Snowidowem a Piotrowem.

Izba bez rozprawy uchwała art. III. i tytuł zgodnie z wnioskiem p. sprawozdawcy.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania uchwała Izba powyższy projekt uchwały w trzecim czytaniu bez czytania.

Marszałek odczytuje następującą rezolucję p. Makucha, wraz z poprawką p. Merunowicza, na którą p. Makuch oświadcza, że się na tę poprawkę godzi:



|       |                                                                                                   |     |       |
|-------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-------|
| c)    | stodoła . . . . .                                                                                 | 700 |       |
| d)    | komora i stajenka . . . . .                                                                       | 400 |       |
| e)    | 28 kóp żyta á 16 K . . . . .                                                                      | 448 |       |
| f)    | 32 „ pszenicy á 20 K . . . . .                                                                    | 640 |       |
| g)    | 20 „ jęczmienia á 14 K . . . . .                                                                  | 280 |       |
| h)    | 10 „ owsa á 14 K . . . . .                                                                        | 140 |       |
| i)    | 10 fur siana z koniczyną á 20 K . . . . .                                                         | 200 |       |
| j)    | 2 wozy, brony, sieczkarnia, pługi, beczki, uprząż,<br>2 pary chomąt, szleje i inne sprzęty domowe | 420 |       |
| k)    | odzież i bielizna . . . . .                                                                       | 100 | 4.728 |
| <hr/> |                                                                                                   |     |       |
| 2.    | 38. Fed' Pawłyk nieasekur.                                                                        |     |       |
| a)    | Dom mieszkalny dachówką kryty pozostał zrab                                                       | 600 |       |
| b)    | 2 obrogi á 30 K . . . . .                                                                         | 60  |       |
| c)    | żyta 12. kóp á 16 K . . . . .                                                                     | 192 |       |
| d)    | pszenicy 10 kóp á 20 K . . . . .                                                                  | 200 |       |
| e)    | jęczmienia 7 kóp á 14 K . . . . .                                                                 | 98  |       |
| f)    | siana 16 fur á 20 K . . . . .                                                                     | 320 |       |
| g)    | koniczyny 2 fury á 24 K . . . . .                                                                 | 48  |       |
| h)    | narzędzia rolnicze jak: wóz z drabinami, brony<br>i t. p. . . . .                                 | 168 |       |
| i)    | bielizna . . . . .                                                                                | 40  | 1.726 |
| <hr/> |                                                                                                   |     |       |
| 3.    | 38. Teśka Pawłyk wdowa przy teściu Adamie Pa-<br>włyk                                             |     |       |
| a)    | gotówka . . . . .                                                                                 | 60  |       |
| b)    | 2 krowy . . . . .                                                                                 | 300 |       |
| c)    | bielizna, płótna i rzeczy . . . . .                                                               | 200 |       |
| d)    | narzędzia gospodarcze i domowe jak wóz, brony,<br>pług, beczki i t. p. . . . .                    | 160 |       |
| e)    | żyta 5 kóp á 16 K . . . . .                                                                       | 80  |       |
| f)    | pszenicy 10 kóp á 20 K . . . . .                                                                  | 200 |       |
| g)    | jęczmienia 5 kóp á 14 K . . . . .                                                                 | 70  |       |
| h)    | fasoli 2 kopy á 20 K . . . . .                                                                    | 40  |       |
| i)    | 1. obróg . . . . .                                                                                | 30  | 1.140 |
| <hr/> |                                                                                                   |     |       |
| 4.    | 161. Ołena Pawłyk nieasekur.                                                                      |     |       |
| a)    | dom mieszkalny o 2. częściach . . . . .                                                           | 800 |       |
| b)    | stajnia . . . . .                                                                                 | 100 |       |
| c)    | 1 obróg . . . . .                                                                                 | 30  |       |
| d)    | żyta 10 kóp á 16 K . . . . .                                                                      | 160 |       |
| e)    | pszenicy 12 kóp á 20 K . . . . .                                                                  | 240 |       |
| f)    | jęczmienia 8 kóp á 14 K . . . . .                                                                 | 112 |       |
| g)    | grochu 1 kopa á 20 K . . . . .                                                                    | 20  |       |
| h)    | bielizna i płótna . . . . .                                                                       | 200 |       |
| i)    | ubrania i futra . . . . .                                                                         | 100 |       |
| j)    | gotówka . . . . .                                                                                 | 100 | 1.862 |
| <hr/> |                                                                                                   |     |       |

|    |      |                                                                                |       |       |
|----|------|--------------------------------------------------------------------------------|-------|-------|
| 5. | 161. | Pawło Olszaniecki zięć Ołeny Pawłyk przy niej zamieszkały                      |       |       |
|    | a)   | gotówka . . . . .                                                              | 100   |       |
|    | b)   | bielizna i ubrania . . . . .                                                   | 100   | 200   |
| 6. |      | Dmytro Jaworski asekurow. na 1000 K                                            |       |       |
|    | a)   | chałupa i stajnia nowa . . . . .                                               | 400   |       |
|    | b)   | stodoła . . . . .                                                              | 300   |       |
|    | c)   | szopa . . . . .                                                                | 300   |       |
|    | d)   | obróg . . . . .                                                                | 30    |       |
|    | e)   | żyta 10 kóp á 16 K . . . . .                                                   | 160   |       |
|    | f)   | pszenicy 12 kóp á 20 K . . . . .                                               | 240   |       |
|    | g)   | jęczmienia 9 kóp á 14 K . . . . .                                              | 126   |       |
|    | h)   | owsa 13 kóp á 14 K . . . . .                                                   | 182   |       |
|    | i)   | narzędzia rolnicze, wóz, pług, młynek . . . . .                                | 200   |       |
|    | j)   | bielizna i płótna . . . . .                                                    | 20    |       |
|    | k)   | ubrania, futra . . . . .                                                       | 200   |       |
|    | l)   | gotówka . . . . .                                                              | 66    |       |
| 7. | 146. | Piotr Grodlewski nieasekur.                                                    |       |       |
|    | a)   | dom mieszkalny nowy . . . . .                                                  | 1.000 |       |
|    | b)   | stodoła, stajnia i komora pod jednym dachem<br>nowa . . . . .                  | 2.000 |       |
|    | c)   | olejnia . . . . .                                                              | 300   |       |
|    | d)   | stajnia . . . . .                                                              | 200   |       |
|    | e)   | pasieka 30 pni á 16 K . . . . .                                                | 480   |       |
|    | f)   | obróg . . . . .                                                                | 30    |       |
|    | g)   | chlew . . . . .                                                                | 100   |       |
|    | h)   | 2 krowy . . . . .                                                              | 400   |       |
|    | i)   | 2 woły . . . . .                                                               | 240   |       |
|    | j)   | 1 łoszę . . . . .                                                              | 60    |       |
|    | k)   | żyta 15 kóp á 16 K . . . . .                                                   | 240   |       |
|    | l)   | pszenicy 21 kóp á 20 K . . . . .                                               | 420   |       |
|    | m)   | owsa 8 kóp á 14 K . . . . .                                                    | 112   |       |
|    | n)   | jęczmienia 12 kóp á 14 K . . . . .                                             | 168   |       |
|    | o)   | siana i koniczyny 5 fur . . . . .                                              | 100   |       |
|    | p)   | narzędzia rolnicze, 2 wozy, 2 pługi, 2 brony,<br>młynek, sieczkarnia . . . . . | 394   |       |
|    | r)   | bielizna i płótna . . . . .                                                    | 200   |       |
|    | s)   | ubrania i futra . . . . .                                                      | 300   |       |
|    | t)   | gotówka . . . . .                                                              | 74    | 6.818 |
| 8. | 46.  | Fedio Grodlewski nieasekurow.                                                  |       |       |
|    | a)   | dom mieszkalny nowy . . . . .                                                  | 1.000 |       |
|    | b)   | stodoła . . . . .                                                              | 600   |       |
|    | c)   | stajnia . . . . .                                                              | 400   |       |
|    | d)   | 1 obróg . . . . .                                                              | 30    |       |

|     |                                                                               |       |       |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------|-------|-------|
| e)  | 1 chlew . . . . .                                                             | 20    |       |
| f)  | krowa . . . . .                                                               | 200   |       |
| g)  | 2 świnie . . . . .                                                            | 40    |       |
| h)  | żyta 8 kóp á 16 K . . . . .                                                   | 128   |       |
| i)  | pszenicy 7 kóp á 20 K . . . . .                                               | 140   |       |
| j)  | jęczmienia 7 kóp á 14 K . . . . .                                             | 98    |       |
| k)  | owsa 2 kóp á 14 K . . . . .                                                   | 28    |       |
| l)  | siana 2 fury á 20 K . . . . .                                                 | 40    |       |
| m)  | fasoli 1 ctn. . . . .                                                         | 20    |       |
| n)  | narzędzia i sprzęty domowe . . . . .                                          | 100   |       |
| o)  | bielizna i płótna . . . . .                                                   | 200   |       |
| p)  | ubrania i futra , . . . .                                                     | 200   |       |
| r)  | gotówka . . . . .                                                             | 6     |       |
|     |                                                                               | <hr/> |       |
| 9.  | 202. Prokop Gróddlewski nieasekur.                                            |       |       |
| a)  | dom mieszkalny i stajnia . . . . .                                            | 1.000 |       |
| b)  | stodoła . . . . .                                                             | 500   |       |
| c)  | szopa . . . . .                                                               | 300   |       |
| d)  | żyta 12 kóp á 16 K . . . . .                                                  | 192   |       |
| e)  | pszenicy 10 kóp á 20 K . . . . .                                              | 200   |       |
| f)  | jęczmienia 4 kopy á 14 K . . . . .                                            | 56    |       |
| g)  | siana 1 fura . . . . .                                                        | 20    |       |
| h)  | warsztat tkacki i przędziwo . . . . .                                         | 50    |       |
| i)  | narzędzia rolnicze i gospodarcze jak: wóz, sieczkarnia, brony i t. p. . . . . | 100   |       |
| j)  | bielizna i płótna . . . . .                                                   | 200   |       |
| k)  | ubrania, kozuch . . . . .                                                     | 100   | 2.718 |
|     |                                                                               | <hr/> |       |
| 10. | 95. Iwan Kozak nieasekurow. bardzo biedny ojciec 8-ga dzieci                  |       |       |
| a)  | chałupa . . . . .                                                             | 300   |       |
| b)  | stajnia . . . . .                                                             | 200   |       |
| c)  | obróg . . . . .                                                               | 20    |       |
| d)  | jęczmienia 4 kopy á 14 K . . . . .                                            | 56    |       |
| e)  | siana 2 fury . . . . .                                                        | 40    |       |
| f)  | bielizna . . . . .                                                            | 50    |       |
| g)  | sprzęty domowe . . . . .                                                      | 40    | 706   |
|     |                                                                               | <hr/> |       |
| 11. | 95. Fedio Melnyk nieasekurow.                                                 |       |       |
| a)  | dom mieszkalny . . . . .                                                      | 300   |       |
| b)  | szopa , . . . .                                                               | 200   | 500   |
|     |                                                                               | <hr/> |       |
| 12. | 48. Iwan Krajnyk nieasekurow.                                                 |       |       |
| a)  | dom mieszkalny , , . . . . .                                                  | 400   |       |
| b)  | bielizna i ubranie . . . . .                                                  | 100   | 500   |
|     |                                                                               | <hr/> |       |
| 13. | 48. Fedio Melnyk nieasekurow.                                                 |       |       |
| a)  | dach nad domem mieszkalnym . . . . .                                          |       | 200   |

## 14. 116. Iwan Witruk nieasekurow.

|                 |                                                                         |       |          |
|-----------------|-------------------------------------------------------------------------|-------|----------|
| a)              | dach i części zrębu nad domem mieszkalnym,<br>stajnia, komora . . . . . | 1.200 |          |
| b)              | stodoła . . . . .                                                       | 400   |          |
| c)              | obróg . . . . .                                                         | 30    |          |
| d)              | pasieka . . . . .                                                       | 20    |          |
| e)              | żyta 7 kóp á 16 K . . . . .                                             | 112   |          |
| f)              | pszenicy 10 kóp á 20 K . . . . .                                        | 200   |          |
| g)              | jęczmienia 18 kóp á 14 K . . . . .                                      | 252   |          |
| h)              | koniczyny 3 fury . . . . .                                              | 72    |          |
| i)              | narzędzia rolnicze . . . . .                                            | 20    |          |
| j)              | bielizna i płótna . . . . .                                             | 100   |          |
| k)              | ubrania i futra . . . . .                                               | 100   | 2.506    |
| Razem . . . . . |                                                                         |       | 29.258 K |

a mianowicie:

|                                              |        |
|----------------------------------------------|--------|
| Wartość budynków . . . . .                   | 16.718 |
| „ zboża . . . . .                            | 6.422  |
| gotówka . . . . .                            | 406    |
| 5 krów, 2 woły, 1 łoszę, 2 świnie . . . . .  | 1.240  |
| narzędzia, ubrania, bielizna i t. p. . . . . | 4.472  |

Saldo . 29.258 K słownie:

dwadzieścia dziewięć tysięcy dwieście pięćdziesiąt ośm koron  
Demnia sulatycka, dnia 2. września 1909.

Ficałowicz m. p.  
kraj. lustr. Wydziału pow.

P. Senyk uzasadniając nagłość tego wniosku, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwala nagłość tego wniosku, o oddzielnym przekazaniu tego wniosku p. Senyka komisji budżetowej.

Marszałek oznajmia, że Izba przystępuje do załatwienia wniosku nagłego p. Długosza.

Wniosek ten opiewa:

W n i o s e k n a g ł y.

Wysoki Sejmie!

Ludność włościańską powiatu gorlickiego, dotknięta w roku ubiegłym

elementarnymi klęskami, nawiedziły w roku bieżącym ponownie dwukrotne klęski grad. W dniu 3, i 18. sierpnia b. r. niszczyły wskutek niebywale silnych gradowych nawaleń całkowicie niezebrane podówczas jeszcze plony w kilkudziesięciu gminach, przyprawiając ludność zubożałą tamtego rocznym nieurodzajem o stratę blisko pół miliona koron.

W szeregu petycji zwracają się zarówno dotknięte nieszczęściem gminy, jak i Wydział powiatowy w Gorlicach, do pomocy Wysokiego Sejmu, wskazując na dotkliwość i rozmiary katastrofy oraz grożącą powszechną klęskę głodową.

Wobec całkowitego zubożenia ludności wieśniaczej wskutek corocznych

nieurodzajów, zachodzi konieczność do-  
starczenia jej sposobności do zarobku,  
gdyż jedynie w ten sposób da się  
choćby w drobnej mierze zaradzić ogól-  
nej nędzy.

Sposobność tę do zarobku, o którą  
wszystkie gminy jednomyślnie proszą,  
daćby mogła regulacya szeregu dróg  
gminnych w dotkniętej klęską okolicy,  
których naprawy oddawna ludność  
z największem oczekuje upragnieniem.

Zważywszy, iż regulacya ta, leżąca  
w interesie zaniedbanej dziś całkowicie  
komunikacyi, możliwa jest jedynie przy  
wydatnej pomocy ze strony zarówno  
kraju jak Rządu, wnoszą podpisani:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Poleca się Wydziałowi krajo-  
wemu, aby na rekonstrukcyę dróg gmin-  
nych Bystra-Szalowa-Biecz-Głęboka wy-  
asygnował kwotę 50.000 koron.

2. Wzywa się c. k. Rząd, aby na  
ten sam cel z funduszków zapomogo-  
wych przeznaczył taką samą kwotę.

3. Poleca się Wydziałowi krajo-  
wemu, aby podniósł dotacyę na ukoń-  
czenie drogi Uście ruskie Gładyszów  
z 40% na 60%.

Wnioskodawca:  
Władysław Długosz.

Stapiński, Jedynak, Krężel, Bojko, San-  
dulak, Bis, Słyła, Cieluch, Sodomora,  
Jampolski, Kiweluk, Dumka, Skoły-  
szewski, Staruch, Bernadzikowski, Żar-  
decki.

P. Długosz uzasadnia nagłość tego  
wniosku, a pod względem formalnym  
wnosi na przekazanie tego wniosku ko-  
misji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała nagłość  
tego wniosku, a oddzielnie przekazanie  
tego wniosku p. Długosza komisji bu-  
dżetowej.

Marszałek oznajmia, iż Izba przy-  
stępuje do załatwienia wniosku nagłego  
p. Makucha.

Wniosek ten opiewa:

Wniosek nagły  
dra Makucha i tow.

Z uwagi, że organa państwowe na  
żądanie pracodawców przymusowo spro-  
wadzają na miejsce pracy sezonowych  
robotników, którzy robotę porzucili,  
z uwagi dalej na to, że u nas niema  
specyalnego przepisu prawnego, któryby  
zastosował postanowienia regulaminu  
dla sług z 1. lipca 1857 l. 37321 na sezo-  
nowych robotników, a przeciwnie tylko  
cywilna ustawa normuje stosunki sezo-  
nowych robotników do pracodawców,  
wskutek czego organy państwowe przez  
przymusowe sprowadzenie sezonowych  
robotników napowrót do roboty, nad-  
używają urzędowej władzy, a wkońcu  
z uwagi, że właśnie teraz przy pilnych  
jesiennych robotach mogą organa pań-  
stwowe jeszcze w większej mierze po-  
pełniać te nadużycia co do sezonowych  
robotników, stawiają podpisani następu-  
jący nagły wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, by zbadał  
nadużycia władzy urzędowej państwo-  
wych organów, popełniane przez przy-  
musowe sprowadzenie na miejsce ro-  
boty, którzy porzucili pracę sezonowych  
robotników i pociągnięto do odpowie-  
dzialności.

Wnioskodawca:  
Makuch.

T. Staruch, A. Staruch, Sandulak, Dumka,  
Winniczuk, Skwarko, Kurowiec, Lewicki,  
Kiweluk, Sodomora, Oleśnicki, Hancza-  
kowski, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk.

P. Makuch uzasadnia nagłość tego  
wniosku.

Przemawia dalej p. T. Staruch.

Marszałek przerywa mowcy zaznaczając, że według regulaminu winien był już dawno przerwać mowcy, nie uczynił tego jednak, aby nie przerywał w chwili, gdy p. T. Staruch przedstawiał rzeczywiste czy rzekome nadużycia, odtąd jednak nie dozwoli mówić nadto, co się ściśle odnosi do wniosku p. Makucha.

Przemawia p. T. Staruch.

Przemawia p. Kurowiec.

Przemawia p. Merunowicz.

Izba uchwała na wniosek sekretarza p. Urbańskiego zamknięcie rozprawy nad nagłością wniosku p. Makucha.

Przemawia zapisany do głosu p. Sandulak.

Marszałek oznajmia, iż z powodu, że Izba nie jest w komplecie odracza rozprawę nad nagłym wnioskiem p. Makucha do następnego posiedzenia. Rozprawę nad nagłością wniosku p. Makucha została zamkniętą. Zapisany do głosu jest p. Stojalowski.

Marszałek oznajmia, iż wobec braku kompletu w Irbie musi również odstąpić od zamiaru załatwienia jeszcze jednego wniosku nagłego.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacji.

Sekretarz pp. Urbański, a następnie p. Kiweluk, w zastępstwie p. Skwarki odczytuje zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

#### W n i o s e k n a g ł y.

Zważywszy, że wybuch prochowni we Woli Duchowskiej dnia 5. czerwca b. r., wyrządził niepomierne szkody w budynkach położonych: w Podgórzu, Ptakowie, we Woli duchod. i Krakowie, pozabawiając najbiedniejszą ludność dachu nad głową.

Zważywszy, że c. k. Rząd dotychczas nie wynagrodził wyrządzonych szkód spowodowanych wskutek wadliwego i niewłaściwego urządzenia prochowni.

Zważywszy, że właściciele zniszczonych domów z braku funduszy, takowych dotychczas odbudować nie byli w stanie:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, żeby przez swoje organa, skonstatowane szkody, jak naspieszniej wypłacił.

Wnioskodawcy:  
Czecz, Maryewski.

Gorayski, Raciborski, Leo, Skołyszewski, Wodzicki, Maiss, Mycielski Edward, Piniński, Bandrowski, Kędzior, Bednarski, Weiser, Federowicz, Stadnicki, Skarbek, Sobolewski, Loewenstein Landau, Jaworski, Pawlewski, Bojko, Götz, Laskowski, Cieński Leszek, Wasung, Wrześniowski, Cielecki, Starzyński, Sare, Merunowicz, Krzczunowicz, Michałowski, Sękowski, Brunicki, Krański Wincenty.

#### W n i o s e k n a g ł y

posła Jana Bisa i tow. w sprawie udzielenia pożyczki bezprocentowej na 10 lat członkom gminy Sarzyna w powiecie Łańcut.

Wysoki Sejmie!

Dnia 12. sierpnia 1909 o godz. 3-ciej popołudniu z niewiadomej przyczyny wybuchł ogień i obrócił 116 domów mieszkalnych i 234 stajen i stodół razem 350 budynków gospodarczych w perzynę. Wszyscy pogorzelcy są rolnikami i wszystkie plony zebrane z gruntów zwiezione do stodół i gumien zostały razem z budynkami spalone; nieszczęśliwym rodzinom nie pozostało na jeden bochenek chleba i nie są w stanie i nie mają czem obsiać swych gruntów,

ani też wyżywić swych rodzin — grozi im głód i nędza.

Wobec czego podpisani wnoszą

Wysoki Sejm raczy uchwalić!

Wzywa się c. k. Rząd, aby bezzwłocznie udzielił pożyczki bezprocentowej na 10 lat nieszczęśliwym pogorzelcom z gminy Sarzyna w powiecie Łańcut.

Wnioskodawca:

Jan Bis.

Stapiński, Krężel, Cieluch, Bojko, Jampolski, Witos, Myjak, Kędzior, Stefczyk, Styła, Sandulak, Skołyszewski, Lewakowski.

W n i o s e k

posła Jana Bisa i tow. o założenie szkoły gimnazjalnej w Nisku.

Według opinii zgodnej całego społeczeństwa dążyć należy koniecznie do tego, aby w każdym powiecie była jedna szkoła średnia, gimnazjum lub szkoła realna. Do tej mety idziemy powoli, ale idziemy. Pośród okolicznych powiatów Łańcut ma gimnazjum, Jarosław ma gimnazjum i szkołę realną, Ropczyce gimnazjum, w Dębicy i Mielcu gimnazjum a ostatnia Tarnobrzeg szkoła realna, tylko powiat Nisko pozostaje jeszcze w tyle. Opuszczony powiat rozległy, ludny, przemysłowy, przygraniczny zasługuje na uwzględnienie i pomoc w postaci umożliwienia wyższej oświaty przez założenie gimnazjum, skoro w najbliższej odległości jest w Tarnobrzegu szkoła realna.

Z tego względu upraszam.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm uznaje za rzecz konieczną utworzenie szkoły gimnazjalnej w Nisku z najbliższym rokiem szkolnym 1910/11.

Lwów, dnia 27. września 1909.

Wnioskodawca:

Jan Bis.

Stapiński, Lewakowski, Krężel, Cieluch, Bojko, Jampolski, Myjak, Wasung, Witos, Styła, Kędzior, Stefczyk, Długosz, Skołyszewski, Sandulak.

W n i o s e k

posła Jana Bisa i tow. w sprawie budowy drogi od Nartu nowego w powiecie Nisko do miasta Raniżowa w powiecie Kolbuszowa.

Wysoki Sejmie!

Droga prowadząca przez Narty do Raniżowa miasteczka handlowego jest konieczna, która by ułatwiła pozbywanie produktów rolnych gminom Sajkowej Jacie, Holewianej Górze, Gwoźdźcowi i Nartom na targi i jarmarki w Raniżowie i Kolbuszowej. Dziać się to nie może z powodu kiepskiej drogi bo jest piaszczysta i bagnista.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Wydziałem powiatowym w Nisku i z Wydziałem powiatowym w Kolbuszowej już z wiosną roku 1910 przystąpił do budowy drogi Nart nowy-Raniżów przy użyciu odpowiedniej kwoty z funduszków krajowych, równających się  $\frac{3}{4}$  kosztów budowy.

Wnioskodawca:

Bis w. r.

Stapiński, Lewakowski, Krężel, Cieluch, Myjak, Bojko, Jampolski, Wasung, Witos, Styła, Kędzior, Stefczyk, Długosz, Skołyszewski, Sandulak.

W n i o s e k

posła Jana Bisa i tow. w sprawie budowy drogi od gminy Pysznica do gminy Studzieńca i Domostawy.

Wysoki Sejmie!

Droga powyżej wspomniana prowadząca od Pysznicy do powyższej wspomnianych gmin Studzieńca, Ka-

tów i Domostawy jest drogą komunikacyjną lecz piaszczysta, bagnista w tak złym stanie, że uniemożliwia dojazd do kościoła parafialnego i do miasta handlowego Rozwadowa. z drugiej strony dojazd do lasów dóbr Pysznica również uniemożliwia dojazd i dostęp do władz powiatowych w Nisku a przestrzeń owej drogi wynosi około 14 kilometrów. Powyżej wspomniane gminy z jednej strony zamknięte granicą rosyjską a z drugiej strony rzeką Sanem a nie mają tak dostępnej drogi oprócz wspomnianej powyżej, która by mogła ułatwić powyższym gminom pozbywanie produktów rolnych i ułatwiłaby dojazd do miast handlowych Rudnika, Ulanowa, Niska i Rozwadowa.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w porozumieniu z Wydziałem powiatowym w Nisku już z wiosną w r. 1910 przystąpił do budowy drogi Pysznica, Katy, Studzieniec i Domostawy przy użyciu odpowiednich funduszy krajowych równających się  $\frac{3}{4}$  kosztów budowy.

Wnioskodawca:

Jan Bis w. r.

Myjak, Stapiński, Skołyszewski, Lewakowski, Krężel, Cieluch, Kędzior, Stefczyk, Bojko, Jampolski, Wasung, Sandulak, Witos, Styła, Długosz.

W n i o s e k

posła Jana Bisa i tow. w sprawie przeprowadzenia nowej klasyfikacji gruntów w Narcie starym i w Narcie nowym.

Wysoki Sejmie!

Grunta położone w gminie katastralnej Nart stary są to ziemie ilowate, twarde, niedopuszczalne i nawet średnio nieurodzajne a zaklasowane są owe grunta do I-szej klasy, dlatego podatki z dodatkami wygórowane niesłychanie tak, że już gospodarze nie są

w stanie ich płacić. Owe grunta nie dają i nie są w stanie dać odpowiednich dochodów na pokrycie podatków.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby przeprowadził nową klasyfikację gruntów w Narcie starym i w Narcie nowym jak najprędzej.

We Lwowie, dnia 25. września 1909.

Wnioskodawca:

Jan Bis w. r.

Stapiński, Lewakowski, Krężel, Cieluch, Bojko, Jampolski, Wasung, Witos, Styła, Kędzior, Stefczyk, Długorz, Skołyszewski, Myjak, Sandulak.

W n i o s e k

posła Skarbka i tow. w sprawie zmiany i uzupełnienia postanowień §§ 12, 16, 22, 26, 27 i 29, ustawy z dnia 6. marca 1875 r. l. 27. Dz. u. kr. o ustanowieniu gminnych urzędów rozjemczych.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:  
załączony projekt ustawy.

Wnioskodawca:

Skarbek.

Korol, Hanczakowski, Komorowski, Staryński, Battaglia, Rayski, T. Cieński, Stapiński, Jedynak, Merunowicz, Hupka, Bandrowski, Stefczyk, Sękowski, Leo, Kędzior, Wl. Czaykowski, Adam, Sala Jahl, Michałdowski, Bednarski, Bojko, Witos, Jabłoński, Kozłowski, Czecz, Cielecki.

U s t a w a

dla Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca i uzupełniająca postanowienia §§ 12, 16, 17, 22, 26, 27 i 29, ustawy z 6. marca 1875, l. 27. D. u. k. o ustanowieniu gminnych urzędów rozjemczych.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księ-

stwem Krakowskiem i na podstawie artykułu III. ustawy z 27. lutego 1907 l. 59. Dz. u. p. postanawiam, co następuje:

### Artykuł I.

Postanowienia §§ 12, 16, 17, 22, 26, 27 i 29 ustawy z 6. marca 1875 l. 27. Dz. u. k. zmienia się i mają one opiewać, jak następuje.

#### § 12.

Kompetencya urzędu rozjemczego w gminach z ludnością nad cztery tysiący mieszkańców, obejmuje spory:

a) o pretensye pieniężne i roszczenia do rzeczy ruchomych;

b) o oznaczenie lub sprostowanie granic dóbr nieruchomości albo o służebności gruntowe;

c) o służebności mieszkania;

d) o posiadanie;

W gminach innych zaś obejmuje spory o pretensye pieniężne do wysokości 600 k, tudzież o roszczenia do rzeczy ruchomych, jeżeli strony oświadczą gotowość przyjąć za nie kwotę nie przewyższającą sumy 600 koron, wreszcie obejmuje spory pod b) c) d), wyżej wymienione.

O ugodach, któremi przenosi się własność posiadłości wpisanej do ksiąg gruntowych lub części jej, albo przez które ciało hipoteczne doznaje zmiany, ma Urząd rozjemczy donieść urzędnikowi pomiarowemu z urzędu.

W tego rodzaju wypadkach, można na wniosek stron, przybrać do rozprawy ugodowej celem przedstawienia granic posiadłości znawcy upoważnionego do sporządzania i uwierzytelniania geometrycznych planów (planów sytuacyjnych) (Artykuł I. § 1. ust. z 27. lutego 1907 l. 59. Dz. u. p.).

#### § 16.

Strona, która nie chce albo z wiadomej jej wówczas przyczyny nie może zadość uczynić zaproszeniu do Urzędu rozjemczego, musi najpóźniej dzień przed wyznaczoną rozprawą ugodową donieść o tem Urzędowi rozjemczemu, w przeciwnym bowiem razie może Urząd rozjemczy w wypadku niestawiennictwa nałożyć grzywnę, w gminach z ludnością nad cztery tysiące od  $\frac{1}{2}$  do 5 kor. (Art. I. § 2. ustawy z r. 1907), w gminach zaś innych od  $\frac{1}{2}$  do 2 kor. (Art. III. ust. z 1907 r.). Grzywny nakłada Urząd rozjemczy większością głosów.

Przeciw nałożeniu grzywny może być wniesione pisemne lub ustne zażalenie do Urzędu rozjemczego w 14-tu dniach po doręczeniu pisma nakładającego grzywnę, któreto pismo zawierać ma wyczerpujące pouczenie strony o przysługującym jej środku zażalenia.

Zażalenie wstrzymuje ściąganie grzywny, które nastąpić ma dopiero po prawomocności nałożenia jej. Zażalenie rostrzyga Rada gminna tej gminy, w okręgu której mieszka lub przebywa obłożony grzywną i to w ostatniej instancji.

Grzywny te ściaga się tak samo jak świadczenia pieniężne, które mają być uiszczone na podstawie ważnej uchwały gminnej dla celów gminy, a wpływają one na fundusz ubogich gminy miejscowej.

Niedopuszczalne jest użycie środków przymusowych względem osób, które nie uczynią zadość zaproszeniu Urzędu rozjemczego; należy jednak w zaproszeniu podać do wiadomości stron, że nie mają obowiązku jawienia się przed Urzędem rozjemczym, że jednak za zaniechanie lub spóźnienie doniesienia, iż się nie zjawia, nałożona być może na nich grzywna, której wysokość należy wymienić.

Powyższe postanowienia karne nie mają zastosowania do czynnych osób wojska obrony krajowej i żandarmeryi, osoby te zaś należy przez przełożoną komendę zapraszać przez Urząd rozjemczy.

### § 17.

Stronom wolno stanąć przed Urzędem rozjemczym osobiście lub dać się zastąpić przez pełnomocnika jednakże nie należącego do stanu adwokatów lub notaryuszy.

W charakterze pełnomocników nie mogą być dopuszczeni notarycy pisarze pokątni.

Pełnomocnik działać może imieniem mocodawcy, jeżeli wykaże się pełnomocnictwem pisemnem upoważniającem do zawarcia ugody.

### § 22.

Ugoda winna dokładnie określić przedmiot, rodzaj rozmiar dłużnego świadczenia albo zaniechania; mianowicie Urząd rozjemczy powinien przestrzegać, aby ugoda podawała tytuł zobowiązania, obejmowała dokładne postanowienia co do wysokości kapitału, odsetek, terminów spłaty i wszelkich innych z natury sporu wynikających szczegółów, jak niemniej co do kosztów (por. § 27. ustęp 2).

Jeżeliby w ugodzie brakło postanowienia co do kosztów, to koszta poniesione do chwili zawarcia ugody znoszą się wzajemnie a koszta zawartej ugody poniosą strony po połowie.

### § 26.

Koszta utrzymania Urzędu rozjemczego ponosi gmina.

Strony nie płacą żadnych należności prócz zwrotu kosztów oględzin (§ 20). Jeżeli według ugody strona ma zapłacić

usprawiedliwionemu sumę pieniężną do 200 koron włącznie, należy przy wpisywaniu ugody do księgi urzędowej użyć stempla według skali II. wraz z nadzwyczajnym dodatkiem od kwoty ugodzonej.

Przy spisywaniu ugód:

a) w sporach o oznaczenie i sprostowanie granic dóbr nieruchomości (jeżeli przez ugodę nie następuje przeniesienie własności z jednej z interesowanych stron na drugą, albo na osobę trzecią):

b) w sporach o naruszenie posiadania (jeżeli ugoda ogranicza się do przywrócenia naruszonego posiadania do pierwotnego stanu), należy użyć stempla za 1 koronę.

We wszystkich innych wypadkach, należy za wpisanie ugody do księgi urzędowej uiścić taką samą należność jak od ugody sądowej a Urząd rozjemczy ma w 8 dniach po zawarciu ugody w celu wymierzenia należności udzielić wolny od stempla wyciąg z księgi urzędowej właściwemu urzędowi do wymierzenia.

Wszystkie przed Urzędem rozjemczym spisane protokoły, wniesione do niego prośby i podania wreszcie wygotowania dokumentu urzędowego podlegają temu samemu stemplowi co wygotowania ugód sądowych.

### § 27.

Ugody zawarte wobec Urzędu rozjemczego w miarę powyższych przepisów, posiadają moc ugód sądowych, a dokumenta urzędowe wygotowane według postanowień § 24. stoją na równi z urzędowymi wygotowaniami ugód sądowych § 8. ust. państw.

Na podstawie ugód, któremi dzieli się parcelę katastralną (§ 12. lit. b), może ten podział w księdze gruntowej

tylko wtedy być przeprowadzony, jeżeli opisanie albo geometryczne przedstawienie podziału w dokumencie urzędowym lub w dołączonym do niego planie sytuacyjnym odpowiada istniejącym przepisom.

### Sprawy prób pojednania.

#### § 27 a)

Urząd rozjemczy jest także kompetentnym według poniższych postanowień do przedsiębrania w sprawach o obrazę czci prób pojednania.

Jeżeli oskarżyciel prywatny i obwiniony mają zamieszkanie w okręgu tego samego Urzędu rozjemczego i tenże Urząd rozjemczy uprawniony jest do przedsiębrania prób pojednania, może być wdrożone postępowanie o przekroczenia przeciw bezpieczeństwu czci z §§ 487 do 497 k. k. przed sądem dopiero wtedy, jeżeli próba pojednania przed Urzędem rozjemczym spełzła na niczem.

Jeżeli przeświadczenia tej okoliczności nie przedłożono przy wniesieniu skargi prywatnej, należy skargę z urzędu odstąpić Urzędowi rozjemczemu do przedsięwzięcia próby pojednania.

Postanowienie to niema zastosowania:

1) jeżeli karygodną czynność popełniono osnową pisma drukowego;

2) jeżeli obrażony lub obraziciel jest czynną osobą wojskową, obrony krajowej lub żandarmerji (Art. II. § 1. ust. z r. 1907).

### Postępowanie.

#### § 27 b)

Do rozprawy pojednawczej należy zaprosić donosiciela i obwinionego. Strony przy tej rozprawie nie mogą dać się zastępować przez pełnomocników.

Rozprawę można odroczyć tylko za zgodą obydwóch stron.

Próbę pojednania należy także wówczas uważać za bezkutebną, jeżeli donosiciel albo obwiniony nie staną do rozprawy pojednawczej. Jeżeli zgodzenie nie przyjdzie do skutku albo jeżeli jedna strona nie stanie do rozprawy pojednawczej, to Urząd rozjemczy poświadczy to w przeciągu 3 dni.

Wygotowanie to ma zawierać:

a) nazwiska stron;

b) podanie czasu i miejsca popełnionego przekroczenia;

c) dzień, w którym uczyniono żądanie, aby wdrożono rozprawę pojednawczą albo na który była ona bezskutecznie wyznaczoną.

Jeżeli skargę odstąpił sąd Urzędowi rozjemczemu do przedsięwzięcia próby pojednania, ma ten ostatni w razie bezskuteczności próby pojednania zwrócić skargę z pisemnem poświadczeniem tej okoliczności z urzędu w ciągu trzech (3) dni. Określonego pod lit. c) zapodania czasu nie potrzeba we wygotowaniu zamieszczać (Art. II. § 2. ust. z r. 1907).

#### § 27 c)

Jeżeli jedna ze stron ani nie stanie do rozprawy pojednawczej, ani w dniu przed wyznaczoną rozprawą pojednawczą nie doniesie Urzędowi rozjemczemu, iż nie stanie, można na nią nałożyć grzywnę pod tymi samymi warunkami i w tej samej wysokości jak według § 16. w postępowaniu do zawarcia ugody. Postanowienie § 16. ma zastosowanie także przy zaproszeniu do rozprawy pojednawczej (Art. II. § 3 ust. z 1907 r.).

Zresztą postanowienia co do postępowania dotyczącego rozprawy ugodowej, mają także i tutaj odnośnię do rozprawy pojednawczej zastosowanie.

## § 27 d)

Dla spraw prób pojednania należy prowadzić odrębną księgę urzędową. Do niej należy wpisywać żądanie wdrożenia rozprawy pojednania, a mianowicie przy zapodaniu nazwisk stron, dnia wniesienia lub wejścia odstąpionej przez sąd skargi, dalej należy zaznaczyć, czy obydwie strony lub która z nich stanęła do rozprawy pojednania, czy pogodzenie się przyszło do skutku albo nie. Spisywanie protokołów o rozprawie pojednawczej nie jest dozwolone. (Art. II. § 5. ust. z r. 1907).

Skutki prób pojednania.

## § 27 e)

Czas od wniesienia do Urzędu rozjemczego żądania wdrożenia rozprawy pojednawczej do tego dnia, w którym faktycznie przedwzięto rozprawę pojednawczą albo na który ją bezskutecznie wyznaczono, nie wliczają się do sześciotygodniowego okresu do wniesienia skargi (§ 530 k. k.).

## § 27 f)

Okoliczność, że zaniedbano wbrew postanowieniom tej ustawy postarać się o rozprawę pojednawczą, nie może być po otwarciu rozprawy głównej prawnie zużytkowaną. Bez względu na ten brak należy orzec w rzeczy głównej.

Skazany nie może wnosić odwołania z tego powodu, iż nie było rozprawy pojednawczej. (Art. II. § 6. ustawy z r. 1907).

## § 29.

Gminy, które na swym obszarze ustanawiają kilka Urzędów rozjemczych, mogą każdemu z tych urzędów, przydzielić poszczególną część obszaru gminy, jako okręg, dla którego jest wyłącznie kompetentnym albo uznać każdy poszczególny Urząd rozjemczy właściwym dla całej objętości obszaru gminy (Art. IV. ustawy z r. 1907).

W gminach z ludnością nad 1.000 mieszkańców, ma Rada gminna uchwalić, czy Urząd rozjemczy ustanawia się z pełną właściwością, czy przeciwnie, tylko z częściową właściwością a mianowicie, czy tylko dla spraw cywilnych w § 12. czy też wyłącznie dla spraw karnych w § 27 a) wymienionych.

W gminach zaś innych ma Rada gminna w ciągu 30 dni po wejściu w życie niniejszej ustawy powziąć uchwałę, czy ustanawia Urząd rozjemczy, czy nie — oraz czy z pełną lub tylko ograniczoną kompetencją i donieść o tem politycznej władzy powiatowej, której obowiązkiem jest pilnować, aby wszystkie dotyczące gminy owe zawiadomienia w czasie wyznaczonym nadesłały.

Polityczne Władze powiatowe mają na odbywających się miesięcznych zgromadzeniach naczelników gmin po ogłoszeniu niniejszej ustawy pouczyć zebranych o korzyściach Urzędów rozjemczych trzykrotnie oraz zaznajomić ich z treścią ustawy.

W jaki sposób zawiadomić sądy o utworzeniu i rozwiązaniu Urzędów rozjemczych, które są właściwymi do przedsiębrania prób ugodowych po myśli § 27 a) będzie ustalone w drodze rozporządzenia.

O wykazach rocznych z czynności gminnych Urzędów rozjemczych stanowi rozporządzenie Ministerstwa sprawiedliwości z 9. lutego 1908 r. I. 231 Dz. u. p.

## Art. II.

Minister sprawiedliwości jest uprawniony każdego czasu w czynności Urzędów rozjemczych rozglądać i udzielić im do utrzymania porządnego toku ich czynności potrzebnych pouczeń i wskazówek.

## Art. III.

Niniejsza ustawa wchodzi w życie po upływie trzech miesięcy po jej ogłoszeniu.

Art. IV.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Moim Ministrom sprawiedliwości, spraw wewnętrznych i skarbu.

W n i o s e k

posła Styły i tow. w sprawie zaprowadzenia sądów rozjemczych w gminach wiejskich i małomiejskich.

Ustawa gminna z roku 1866 pozwala na wprowadzenie w gminach wiejskich sądów rozjemczych do tego się kwalifikujących, lecz wprowadzenia tej instytucji nie popiera ani Wydział urajowy należycie, pomimo nagromadzonych materyałów, ani też nie przypomina i nie zachęca Rad powiatowych, aby pouczyły gminy o błogich skutkach wprowadzenia sądów rozjemczych.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesji sejmowej wniósł projekt ustawy o obowiązkowych sądach rozjemczych w gminach wiejskich.

Wnioskodawca:  
Styła.

Jedynak, Wasung, Rojko, Witos, Długosz, Cieluch, Bis, Stefczyk, Bernadzikowski, Stapiński, Lewakowski, Krężel, Nyjak, Jampolski.

W n i o s e k

posła Krężela i towarzyszy w sprawie podwyższenia subwencji na budowę drogi Pilzno-Szynwałd.

Na budowę drogi Pilzno-Szynwałd przyznał Wydział krajowy reskryptem L. 83.413 w r. 1903 subwencję 40% ogólnych kosztów budowy z funduszy krajowych.

Zważywszy, że na rok 1910 pozostaje do wykończenia 2½ klm. tej drogi kosztem około 35.000 K;

zważywszy, że powiat Pilzneński buduje nadto drogę Tuchów-Zawadka

i przystępuje w najbliższym czasie do rekonstrukcji drogi gminnej I kl. Wiewiórka-Jastrząbka stara, która stanowi przedłużenie drogi z Dębicy do Wiewiórki z mostem na Wistoce;

zważywszy, że Rada powiatowa w Pilźnie jest w konieczności uchwalenia na rok 1910 60% dodatków do podatków na pokrycie potrzeb powiatu:

zważywszy nadto, że od szeregu lat powiat ten nawiedzają kłęski elementarne a ludność pozbawiona jest zarobków, których szukać musi po za granicami kraju, podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na budowę drogi Pilzno-Szynwałd przyznaje się 60% subwencji ogólnych kosztów budowy z funduszy krajowych zamiast 40%.

Wnioskodawca:  
Ad. Krężel w. r.

Witos, Jampolski, Myjak, Styła, Wasung, Stefczyk, Długosz, Cieluch, Stapiński, Lewakowski, Jedynak, Bis, Bojko, Kędzior, Bernadzikowski.

W n i o s e k

posła Jedynaka i towarzyszy w sprawie przyspieszenia regulacji rzeki Wielopolki w powiecie Ropczyckim.

W górach wielopolskich wypływa potok Wielopolka, z którego w dolnej części powiatu tworzy się dość poważna rzeka, przepływając przez gminy powiatu Ropczyckiego, a to: Wielopole, Rzegocin, Glinik, Niedźwiade, Łączki opudowe, Chehły, Ropczyce, Witkowice, Petrzejowa, Kozodrza, Ostrów, Skrzyszów, Paszczynę, w Brzeźnicy kończy swój bieg wpadając do rzeki Wisłoki. W górzystej części powiatu po większych deszczach i ulewach występuje po kilka razy rocznie z brzegów, zalewając nadbrzeżne pola i łąki, narażając ludność zamieszkałą wzdłuż brzegów rzeki na wielkie szkody. Wylewy te powodują

to, iż rzeka Wielopolka ma płytkie i wąskie koryto. Aby zabezpieczyć ludność od dalszych szkód przeprowadzenie tej regulacji jest w jak najkrótszym czasie koniecznem. Ponieważ regulacja Wielopolki objęta jest uchwalonym przez Wysoki Sejm programem regulacji wód w kraju, ze względu na ciągłe szkody, jakie ta rzeka wyrządza, regulacja tej rzeki jest nagła,

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby zarządził opracowanie projektu regulacji Wielopolki i w jak najkrótszym czasie przedłożył Sejmowi projekt ustawy zapewniającej wykonanie tej regulacji przy pomocy państwowego funduszu melioracyjnego.

Lwów, dnia 25. września 1909.

Wnioskodawca:

Jedynak w. r.

Długosz, Lewakowski, Bernadzikowski, Krężel, Wasung, Stapiński, Jampolski, Myjak, Skołyszewski, Styła, Witos, Cieluch, Bojko, Bis.

#### W n i o s e k

posła Wasunga i tow. o zmianę ustawy krajowej o seminarjach nauczycielskich.

Podpisani czynią wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić: załączony ./ projekt zmian ustawy o kształceniu nauczycieli i uzdolnieniu do nauczania w szkołach ludowych z dnia 12. czerwca 1907 Dzienn. ust. p. 101 ex 30. września 1907.

We Lwowie, dnia 23. września 1909.

Wnioskodawca:

J. Wasung w. r.

Korol, Lewakowski, Stapiński, Kiweluk, Krężel, Styła, Sobolewski, Skwarko,

Kurowiec, Cieluch, Bandrowski, Leo, Stefczyk, Kędzior, Landau, Sare, Maryewski, Bojko, Witos, Oleśnicki, Makuch, Lewicki, Federowicz, Żardecki, Myjak, Jampolski, T. Staruch, A. Staruch, Jedynak.

#### U s t a w a

z dnia . . . zmieniająca § 1, 2, 4, 8, 10, 15, 18, 19, 20. ustawy z dnia 12. czerwca 1907 r., ogłoszonej w Dzienniku ust. i rozp. kraj. z dnia 30. września 1907 nr. 101.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

#### Art. I.

Dotychczasowe brzmienie § 1, 2, 4, 8, 10, 15, 18, 19, 20. ustawy o kształceniu nauczycieli, oraz o uzdolnieniu do nauczania w szkołach ludowych z dnia 12. czerwca 1907 r., Dziennik ust. kraj. nr. 101 uchyla się i paragrafy te mają opiewać, jak następuje:

#### § 1.

Zadaniem seminarjów nauczycielskich męskich i żeńskich dla szkół ludowych jest wykształcenie takich sił nauczycielskich, które na podstawie swej ogólnej i zawodowej wiedzy i uzdolnienia, oraz pod względem swego wychowania i charakteru sprostać mogą zadaniu nauczyciela ludowego.

#### § 2.

Ażeby wykształcić siły nauczycielskie dla szkół ludowych, będą plany naukowe seminarjów obok nauki języków kłaść nacisk na nauki przyrodniczo-rolnicze, jako też na naukę rysunków.

Nauka historyi uwzględni historję powszechną, austriacką i kraju ojczystego.

Ogólna nauka muzyki i śpiewu oraz gra na skrzypcach stanowią we wszystkich seminariach męskich i żeńskich przedmiot nauki obowiązkowej, gra na fortepianie i organach przedmiot nauki nadobowiązkowej.

Nauka przyrody uwzględniać będzie praktyczne wiadomości z rolnictwa i ogrodnictwa, oraz potrzeby szkolnej.

Nauczanie somatologii i higieny powierzona będzie lekarzowi specjalnie do tego uzdolnionemu, któremu także jako lekarzowi szkolnemu poruczony będzie nadzór nad ogólnymi stosunkami zdrowia wychowanków i nad higienicznym utrzymaniem lokalów szkolnych. Odpowiednie przepisy wydaje Rada szkolna krajowa po wysłuchaniu Krajowej Rady zdrowia z przyzwoleniem Ministra oświaty.

#### § 4.

Seminariom nauczycielskim męskim i żeńskim dodany będzie jako środek pomocniczy przy nauce przyrody i gospodarstwa ogród szkolny odpowiednio urządzony, oraz pole odpowiednio położone i w odpowiednim wymiarze dla nauczania i ćwiczenia wychowanków w pracach rolniczych.

#### § 8.

Celem praktycznego przysposobienia wychowanków istnieje przy każdym seminarium z polskim językiem wykładowym szkoła ludowa jako szkoła ćwiczeń i szkoła wzorowa.

Przy seminariach nauczycielskich urządzonych pod względem języka wykładowego utrakwistycznie, istnieć będzie dla każdego z dwóch języków wykładowych osobna szkoła ćwiczeń.

Szkołę ćwiczeń utrzymywaną przez państwo może wyjątkowo zastąpić także inna szkoła publiczna wzorowo urządzona.

Szkoła ludowa ma w regule cztery klasy, może być jednak urządzoną także jako więcej klasowa.

Liczba uczniów w poszczególnych klasach szkoły ćwiczeń nie może przekraczać czterdziestu.

#### § 10.

Plany naukowe, rozkład przedmiotów na poszczególne kursa roczne i liczbę godzin nauki dla seminariów oraz dla połączonych z nimi klas przygotowawczych, ogródków dziecięcych i specjalnych kursów nauczania ustanawia Rada szkolna żrjawowa z przyzwoleniem Ministra oświaty, biorąc za podstawę postanowienia ustawy państwowej o szkołach ludowych oraz szczegółowe wskazówki podane w poprzedzających paragrafach niniejszej ustawy.

Bliższe postanowienia o urządzeniu językowem seminariów utrakwistycznych, wydaje Rada szkolna krajowa z przyzwoleniem Ministra oświaty.

Plan naukowy szkoły ćwiczeń układa konferencya nauczycielska z uwzględnieniem planu nauki normalnego przepisanego dla szkół ludowych w kraju i przedkłada go Radzie szkolnej krajowej do zatwierdzenia.

Pod względem zewnętrznego i wewnętrznego porządku w szkołach ćwiczeń obowiązują normy wydane dla szkół ludowych publicznych, o ile nie będą wydane specjalne przepisy.

#### § 15.

Świadectwo dojrzałości uprawnia do prowizorycznej służby nauczycielskiej we wszystkich szkołach ludowych, o ile kandydat ze względu na znajomość języków świadectwem tem wykazaną odpowiada wymaganiom szkoły, do której ma być przeznaczony.

Do stałego zamianowania nauczycielem w szkołach ludowych pospolitych wymagane jest świadectwo kwa-

lifikacyi nauczycielskiej dla pospolitych szkół ludowych, które uzyskuje się przez egzamin kwalifikacyjny nauczycielski po najmniej dwuletnim zadowalniającem zajęciu w praktycznej służbie nauczycielskiej w szkole ludowej publicznej lub posiadającej prawo publiczności. Do szkół ludowych pospolitych, w których drugi język krajowy lub język niemiecki jest przedmiotem nauki obowiązkowym, wykazać się należy uzdolnieniem nauczania tych języków. Przy egzaminach kwalifikacyjnych do szkół pospolitych należy więc, na żądanie kandydata przez wynik egzaminu stwierdzić, czy jest uzdolnionym uczyć także drugiego języka krajowego, względnie języka niemieckiego w szkołach ludowych pospolitych.

#### § 18.

Celem dalszego wykształcenia do zawodu nauczycielskiego w przedmiotach nauki szkół ludowych odbywać się będą corocznie przez przeciąg jednego roku szkolnego przy seminariach nauczycielskich lub innych zakładach naukowych dwa kursa wydziałowe dla dwóch z powyżej wymienionych zawodowych grup wydziałowych.

Na kurs wydziałowy przyjmować się będzie abiturientów seminariów nauczycielskich męskich, którzy uzyskali świadectwo dojrzałości z odznaczeniem, bezpośrednio po ukończeniu seminarium, oraz nauczycieli ludowych, którzy złożyli egzamin kwalifikacyjny do szkół ludowych pospolitych z odznaczeniem lub też wykazują szczególniejsze zamiłowanie i przygotowanie do przedmiotów jednej z trzech grup naukowych wymienionych w § 16.

Pierwszych utrzymuje się na czas trwania kursu w dalszem pobieraniu stypendyum, które w seminarium nauczycielskiem posiadali; drudzy otrzymują urlop z pełnymi poborami.

Liczba słuchaczy niema przenosić trzydziestu pięciu.

#### § 19.

Celem dalszego wykształcenia nauczycieli w nauce i nabycia praktycznych wiadomości z rolnictwa i ogrodnictwa, jako też dostarczenia praktycznych wiadomości z dziedziny handlu i przemysłu potrzebnych nauczycielom ludowym do nauczania w szkołach wydziałowych urządzane będą specjalne kursa dla nauczycieli ludowych przy szkołach rolniczych, przemysłowych i handlowych.

Na kursa te przyjmowani będą kandydaci, którzy po złożeniu egzaminu kwalifikacyjnego najmniej przez trzy lata byli dodatnio czynni i wykazali wybitne zamiłowanie w przedmiotach, których iŃa kursie słuchać mają.

Liczba słuchaczy kursu nie ma przekraczać dwudziestu.

Frekwentanci otrzymają na czas kursu urlop z pełnymi poborami.

Programy ułoży i miejsce, i czas trwania kursu oznaczy Rada szkolna krajowa z przyzwoleniem Ministra oświaty.

#### § 20.

Nauka na wszystkich kursach nauczycielskich jest bezpłatna.

Wydatek na kursa nauczycieli wydziałowych i na kursa specjalne rolnicze, ogrodnicze, handlowe i przemysłowe pokrywany będzie ze środków państwa.

#### Art. II.

Postanowienia tej ustawy obowiązują od początku roku szkolnego następującego po jej ogłoszeniu.

#### Art. III.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi Wyznań i Oświaty.

### W n i o s e k

posła Witosą i tow. w sprawie założenia szkoły koszykarskiej w powiecie tarnowskim.

Wysoki Sejmie!

Koło brzegów rzek Dunajca i Białej znajdują się bardzo znaczne obszary wiskliny koszykarskiej, która jako surowy materiał bywa rok rocznie wywożoną setkami wagonów poza granice kraju, wracając potem jako gotowy wyrób, płacony dobrymi pieniędzmi.

Ludność miejscowa i okoliczna mogłaby znaleźć odpowiednie zarobki przy wyrobie różnych sprzętów w zakres koszykarstwa wchodzących, gdyby posiadała potrzebne w tym zawodzie wykształcenie.

Wykształcenie to mogłaby dać tylko szkoła koszykarska założona w jednej z gmin tarnowskiego powiatu, lub też kurs koszykarski tamże urządzony.

Wysoki Sejm raczy zatem uchwalić.

Poleca się Wydziałowi krajowemu:

1) ażeby przeprowadził badania, czy więcej odpowiedniem byłoby założenie szkoły koszykarskiej, czy też urządzenie kursu;

2) ażeby w porozumieniu z Wydziałem powiatowym w Tarnowie oznaczył, która gmina najwięcejby się do tego nadawała;

3) ażeby z wnioskami odpowiednimi przyszedł przed Sejm na następną sesję sejmową.

We Lwowie dnia 25 września 1909.

Wnioskodawca:

Witos.

Stapiński, Stefczyk, Myjak, Styła, Krężel, Cieluch, Bis, Cipser, Jampolski, Wasung, Bojko, Lewakowski, Jedynak, Szwed.

### W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o zniesienie podatku klasowo-domowego od domów składających się z jednej i dwóch części mieszkalnych.

We Lwowie, dnia 25. września 1909.

Wnioskodawca:

Szwed w. r.

Kiweluk, Stapiński, Szwed, Myjak, Styła, Krężel, Długosz, Bernadzikowski, Lewakowski, Skotłyszewski, Cieluch, Żardecki, Witos, Jampolski.

### W n i o s e k.

Wysoki Sejmie!

Na krajowej drodze prowadzącej z Koniecznej do Gorlic, o długości 29 km., ustanowiony szereg myt, wynoszących razem 1.76 K za jazdę tam i z powrotem, a mianowicie: w gminie Siary 64 hal., w gminie Kopica ruska 48 hal., w gminie Na Magórze 32 hal., a w Koniecznej również 32 hal.

Uboga ludność włościańska okolicy zmuszona jest przy każdej jeździe do Gorlic na wezwanie władzy lub sądu, do lekarza lub adwokata, wreszcie udając się ze skromnym swoim produktem na targ, — opłacać kwotę 1.76 K, której wysokość wobec panującego w okolicy tej ubóstwa przedstawia się jako niesłychane obciążenie. To też cała ludność zamieszkała przy wspomnianej drodze łączy się w prośbie o zniesienie myt na omawianej drodze, z tem, iżby w razie niemożności doraźnego zniesienia myt na całej linii, nastąpiło ono sukcesywnie.

Wobec tego wnoszę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zarządził zniesienie myt na drodze Konieczna-Gorlice w ten sposób, iżby

w roku 1910 zniesione zostały myta w Siarach, zaś w następnych w reszcie gmin po kolei.

Wnioskodawca:

Długosz w. r.

Bis, Kiweluk, Skołyszewski, Komorowski, Sobolewski, Jedynek, Cieluch, Zamoyski, Lewakowski, Jampolski, Krężel, Stefczyk, Wrześniowski, Lewicki, Kurowiec.

### Wniosek

p. Bandrowskiego i tow. o zmianę ustawy krajowej o szkołach realnych.

Podpisani czynią wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić!

./- załączony ./- projekt zmian ustawy z dnia 24. sierpnia 1899 o szkołach realnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie, dnia 24. września 1909.

Wnioskodawca:

Bandrowski w. r.

Stapiński, Długosz, Jaworski, Maiss, Kleński, Leo, Laskowski, Skołyszewski, Federowicz, St. H. Badeni, A. Lubomirski, Stadnicki, Jahl, Kędzior, Rayski, Sala, Adam, Gołuchowski, Halban, Wassung, Maryewski, Doliński, Landau, Stefczyk, Rutowski, Jabłoński, Skarbek, Tertil, Michałowski, Łazarski, Bojko, Schätzel, Pawlewski, Bednarski, Sare, Głabiński, Gniewosz, Ciuchciński.

### Ustawa

z dnia . . . . zmieniająca §§ 3., 4., i 5., 10 A, 10 B i 10 C, ustawy z dnia 24. sierpnia 1899 l. 108 Dz. u. kr.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

### Art. I.

Postanowienia §§ 1., 2., 3., 4., i 5. ustawy z dnia 24. sierpnia 1899 l. 108 dz. u. kr. tracą moc obowiązującą, w miejsce zaś §§ 1., 2., 10 A, B, i C wchodzi w życie następujące:

§ 1. Zadaniem szkoły realnej jest:

1) podawać wykształcenie ogólne ze szczególnem uwzględnieniem praktycznych warunków życiowych na podstawie nauk matematyczno-przyrodniczych i języków nowożytnych;

2) przygotowywać go wyższych zakładów naukowych, do których dostęp abiturientom tych szkół jest otwarty.

§. 2. Szkoły realne składają się z 8 klas, z których każda stanowi kurs roczny.

§ 10. A. Przedmiotami obowiązkowymi są:

a) Religia.

b) Języki a mianowicie: język wykładowy, następnie język niemiecki i język francuski lub angielski.

c) Historia powszechna ze szczególnem uwzględnieniem historii nowożytnej oraz historia austriacka i ojczysta.

d) Geografia z uwzględnieniem statystyki, geografii ekonomicznej i krajoznawstwa.

e) Matematyka.

f) Historia naturalna (botanika, zoologia, mineralogia i geologia, biologia ogólna, ogólna nauka o przyrodzie).

g) Fizyka.

h) Chemia.

i) Geometria wykreslna i rysunki geometryczne.

k) Propodeutyka filozofii.

l) Rysunki odręczne.

m) Gimnastyka.

n) Kaligrafia.

Uwaga. Nauka przedmiotów wyliczonych pod d, f, g, h, odbywa się przy jak najszerszem zastosowaniu ćwiczeń praktycznych uczniów.

B) Przedmioty względnie obowiązkowe:

Drugi język krajowy jest względnie obowiązkowym dla tych uczniów, których rodzice lub opiekunowie z początkiem roku szkolnego wyraźnie oświadczą, że ich synowie lub pupile przynajmniej przez dwa lata będą brali udział w nauce tego języka. Takim uczniom wolno rozpocząć naukę przed upływem powyższego czasu przerwać tylko z ważnych powodów za przyzwoleniem Rady szkolnej krajowej.

W każdej szkole realnej musi być dana sposobność pobierania nauki drugiego języka krajowego. Nadto będzie udzielanym język łaciński celem przygotowania abiturjentów do egzaminu dopełniającego w myśl rozp. c. k. Ministerstwa Wyzn. i Ośw. z dnia . . .

C) Przedmiotami wolnymi są:

Język angielski lub francuski — o ile jeden z nich nie jest obowiązkowym — śpiew i stenografia. Inne przedmioty wolne mogą być w szkołach realnych zaprowadzone w miarę potrzeby za zezwoleniem Ministra Wyznań i Oświecenia.

### Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Memu Ministrowi Wyznań i Oświecenia.

### N a g ł y w n i o s e k

posła Tymoteusza, Starucha i tow. w sprawie elementarnej klęski tj. pożaru we wsi Poruczynie, powiat Brze-

żany.

Dnia 5. czerwca 1909 powstał silny ogień we wsi Poruczynie i w kilku chwilach zniszczył 45 gospodarskich zabudowań z całym ruchomym majątkiem, z tych jakaś część była ubezpieczona a szkoda przewyższa 150.000 K.

Wieś Poruczyn należy do najbiedniejszych gmin pow. brzezińskiego i chociaż starostwo zarządziło składki po wszystkich gminach brzezińskiego powiatu dla tych biednych pogorzalców, wszystko to tylko w małej mierze ich poratowało, dlatego jest koniecznem, by kraj przyszedł im również z pomocą.

Podpisani stawiają wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić odpowiednią zapomogę dla pogorzalców w Poruczynie pow. Brzeżany.

Wnioskodawca:

Tymoteusz Staruch.

Winniczuk, A. Staruch, Kiweluk, Oleśnicki, Sandulak, Kryswaty, Sodomora, Hanczakowski, Myreniuk-Zajaczuk, Makuch, Dumka, Skwarko, Lewicki, Kurowicz, Tracz.

### N a g ł y w n i o s e k

posła Tymoteusza Starucha i tow. w sprawie elementarnej klęski, t. j. pożaru w Budyłowie pow. Brzeżany.

Dnia 12. sierpnia 1909 wybuchnął groźny pożar w Budyłowie, pow. Brzeżany, i zniszczył 38 gospodarstw do szczętu ze wszystkimi gospodarskimi narzędziami a nawet niektórzy mieli już zwiezione zboże z pola i to spaliło się. Z tych 38 gospodarzy było tylko 7 ubezpieczonych, a ogólna szkoda wynosi zwyż 100.000 K.

Mieszkańcy Budyłowa są bardzo biedni, a ta katastrofa teraz pod zimę

strasznie ich dotknęła, dlatego koniecznem jest, by kraj przyszedł im z pomocą, w tem nieszczęściu.

Dlatego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić odpowiednią zapomogę dla pogorzalców w Budyłowie, pow. Brzeżany.

Pod względem formalnym proszę wniosek ten odesłać do komisji budżetowej.

Wnioskodawca:  
Tymoteusz Staruch

Sandulak, Winniczuk, A. Staruch, Kiweluk, Oleśnicki, Sodomora, Tracz, Krysowały, Myroniuk-Zajaczuk, Makuch, Dumka, Lewicki, Kurowiec, Hanczakowski, Skwarko.

N a g ł y w n i o s e k

posła Antoniego Starucha i tow. w sprawie wielkiej posuchy w powiecie liskim.

Powiat liski nawiedziło tego lata wielka posucha, przez całe trzy miesiące nie było deszczu otóż siana i zbiory były straszne liche i ludności grozi wielki brak paszy, z tej przyczyny cene bydła spadła do niesłychanie niskiej ceny tak, że krowa, która przedtem była w cenie 163 K, obecnie nikt nie chce dać i 80 K. A kiedy zważywszy, że włościanie powiatu liskiego wyłącznie z chowu bydła utrzymują się, to rzeczywiście grozi im wielka ruina, bo z braku paszy muszą za bezcen pozbywać się bydła.

Dlatego podpisani stawiają wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić odpowiednią zapomogę dla włościan powiatu liskiego w celu zakupna paszy.

Pod względem formalnym proszę odesłać ten wniosek do komisji budżetowej.

Wnioskodawca:  
Antoni Staruch w. r.

Winniczuk, Sodomora, Sandulak, Senyk, Tracz, T. Starych, Dumka, Lewicki, Krysowały, Kurowiec, Myroniuk-Zajaczuk, Kiweluk, Makuch, Oleśnicki, Hanczakowski, Skwarko.

W n i o s e k

posła Jana Kiweluka i tow. w sprawie ezolucyi do Rządu w przedmiocie ustawodawczej zmiany postanowień ustawy cywilnej co do ewikcyi przy kontraktach kupna-sprzedaży bydła.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby projekt noweli do ustawy cywilnej Radzie Państwa przedłożony uzupełnił przedłożeniem zmiany §§ 924-928 u. c. w tym kierunku, iżby terminy odpowiedzialności ewikcyjnej przy sprzedaży bydła były znacznie skrócone, względnie, by odpowiedzialność ta została uchyloną tam, gdzie brak pomyłek ewikcyę nsprawiedliwiających przy oddaniu bydła przez oględziny fachowego znawcy i jego świadectwo stwierdzony został.

Wnioskodawca:  
Kiweluk w. r.

Makuch, T. Staruch, A. Staruch, Sandulak, Dumka, Winniczuk, Kurowiec, Krysowały, Krynicki, Lewicki, Myroniuk-Zajaczuk, Oleśnicki, Skwarko, Sodomora, Hanczakowski.

W n i o s e k

posła Hanczakowskiego i tow. w sprawie kreowania c. k. Sądu powiatowego w Wysocku wyżnem powiatu politycznego Turka.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o utworzenie c. k. Sądu powiatowego w Wysocku wyżnem pow. Turka w jak najkrótszym czasie.

Wnioskodawca:  
Hanczakowski w. r.

Tracz, Senyk, Kurowiec, Sandulak, Dumka, Makuch, A. Staruch, Lewicki, Kołpaczkiewicz, Krysowaty, Krynicki, Myroniuk-Zajaczuk, Kiweluk, Skwarko.

### W n i o s e k

p. Hanczakowskiego, i tow. w sprawie kreowania c. k. Sądu powiatowego w Perehińsku powiatu polit. Dolina.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o utworzenie c. k. Sądu powiatowego w Perehińsku powiatu polit. Dolina w jak najkrótszym czasie.

Lwów, dnia 25. września 1909.

Wnioskodawca:  
Hanczakowski w. r.

Tracz, Senyk, Kurowiec, Sandulak, Dumka, Makuch, A. Staruch, Lewicki, Kołpaczkiewicz, Krysowaty, Krynicki, Myroniuk-Zajaczuk, Kiweluk, Skwarko.

### W n i o s e k

pośła Hanczakowskiego i tow. w sprawie zmiany instrukcyi Wydziału krajowego z 11/12 1907 l. 115.913 normującej sposób przyznawania i wypłat pożyczek reprezentacyom powiat. na ogniotrwałe krycie dachów przez ludność małych miasteczek i wsi.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu zmianę postanowień instrukcyi Wydziału krajowego z 11/12 1907 l. 115.913 w sprawie pożyczek z krajowego funduszu pożyczkowego dla Reprezentacyj powiatowych na ulżenie krycia budynków materiałem ogniotrwałym przez ubogą ludność — a to w tym kierunku, że przyznawane względnie udzielane reprezentacyom powiatowym pożyczki bezprocentowe na powyższy cel, mają być w całej przyznanej kwocie zaliczaniem jedynego tylko skryptu wypłacane, a Wy-

dział powiatowy z końcem każdego roku ma zdać sprawę z użycia pożyczki.

We Lwowie, dnia 25. września 1909.

Wnioskodawca:  
Hanczakowski w. r.

Tracz, Senyk, Kurowiec, Sandulak, Dumka, Makuch, Lewicki, Kołpaczkiewicz, Krysowaty, A. Staruch, Krynicki, Myroniuk-Zajaczuk, Kiweluk, Skwarko, Korol.

### W n i o s e k

pośła Hanczakowskiego i tow. w sprawie utworzenia c. k. Sądu powiatowego w Łomnej pow. Turka.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd o utworzenie c. k. Sądu powiatowego w Łomnej pow. Turka w jak najkrótszym czasie.

We Lwowie, dnia 25. września 1909.

Wnioskodawca:  
Hanczakowski w. r.

Tracz, Senyk, Kurowiec, Sandulak, Dumka, Makuch, A. Staruch, Kewicki, Kołpaczkiewicz, Krysowaty, Korol, Krynicki, Myroniak-Zajaczuk, Kiweluk, Skwarko.

### W n i o s e k

pośła Dumki w sprawie wezwania c. k. Rządu o uwolnienie w drodze ustawodawczej małych gospodarzy gruntowych od podatku gruntowego i zaprowadzenie w tym podatku stopy progresywnej.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby w drodze ustawodawczej przeprowadził reformę podatku gruntowego w ten sposób, iżby małe gospodarstwa gruntowe, z których roczny dochód nie przewyższa 600 K, były uwolnione od podatku gruntowego, natomiast iżby zaprowadzoną została przy wyższych dochodach

z gospodarstwa gruntowego stopa progresywna.

Wnioskodawca :  
Dumka w. r.

Winniczuk, Sandulak, A. Staruch, T. Staruch, Sodomora, Kurowiec, Skwarko, Kiweluk, Lewicki, Makuch, Oleśnicki, Tracz, Myroniuk-Zajaczuk, Hanczakowski.

### W n i o s e k

posła Hanczakowskiego w sprawie założenia zawodowej szkoły przemysłowej w Turce, względnie w jednej z miejscowości powiatu politycznego nad Stryjem.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zarządził przeprowadzenie odpowiednich studyów nad tem, jakiego rodzaju przemysł miałby widoki na rozwój w powiecie Turka i aby na podstawie tych studyów przystąpił w jak najkrótszym czasie do założenia zawodowej szkoły przemysłowej w tym powiecie, pomieszczając tę szkołę w Turce lub w innej miejscowości tego powiatu jak n. p. Komarniki, Łomna, Borynia, Rozhucz, Wysocko wyżne.

We Lwowie, 25. września 1909.

Wnioskodawca :  
Hanczakowski w. r.

Krysowaty, Moroniuk-Zajaczuk, Tracz, T. Staruch, A. Staruch, Winniczuk, Kurowiec, Sodomora, Sandaluk, Senyk, Makuch, Kołpaczkiwicz, Krynicki, Korol.

### W n i o s e k

posła Tracza i tow. w sprawie ustanowienia geometrów przy sądach powiatowych.

Podpisani wnoszą :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wzywa się c. k. Rząd, aby przy Sądach powiatowych ustanowił geometrów, którzyby :

a) z urzędu wykonywali dla stron potrzebne do aktów prawnych pomiary gruntów ;

b) byli pomocni sądom w utrzymywaniu zgodności stanu faktycznego posiadania ze stanem hipotecznym ;

c) byli znawcami swego fachu w sprawach sądowych.

Lwów, dnia 25. września 1909.

Wnioskodawca :  
Tracz w. r.

Senyk, Skwarko, Hanczakowski, Kiweluk, Krysowaty, Myroniuk - Zajaczuk, Sandulak, T. Staruch, A. Staruch, Lewicki, Sodomora, Makuch, Kurowiec, Korol, Winniczuk, Kołpaczkiwicz.

### I n t e r p e l a c y a

posła dr. Kurowca i tow. do JE. pana Namiestnika jako prezydenta dyrekcji domen i lasów w sprawie niedozwolenia całkowitego albo i częściowego wypasu bydła w lasach kameralnych kałuskiego powiatu i prześladowań włościan wysokimi karami pieniężnymi przez c. k. starostwo w Kałuszu.

Ministerstwo rolnictwa w r. 1897, by przyjść z pomocą biednym włościanom w chowaniu rogatego bydła, wydało okólnik do dyrekcji domen i lasów, aby pojedyncze zarządy kameralne wynajmywały t. zw. farchy lasowe, w których niema t. zw. kultur, t. j. sadzonek, pojedynczym włościanom albo całym spółkom za opłatą od pojedynczej sztuki, jednak niektóre c. k. zarządy nie tylko nie stosują się do tego okólnika, ale wprost wyszukują różne przeszkody i prześladują włościan do niemożliwych granic. I tak c. k. zarząd dóbr skarbowych w Petrance nie chciał wynająć paszy w lasach kameralnych włościanom

z Petranki, Równiej i Łóziany, a trzeba wiedzieć, że te gminy są biedne i nie mają żadnych pastwisk gminnych, a żyją i utrzymują swoje rodziny wyłącznie z chowu bydła. Gminy te dopiero za interwencją swoich delegatów u Ekscelencyi pana Namiestnika, wyjednaly u dyrekcyi domen i lasów we Lwowie, że mieszkańcom naprowadzonych gmin dozwolono paść bydło. Jednak pomimo nakazu c. k. Dyrekcyi we Lwowie, aby dokuczyć włościanom, kałącym się u Jego Ekscelencyi wynalazł sposób, kierownik zarządu w Petrance, mianowicie taki: wynalazł pojedynczym włościanom paszę, jednak zamiast wynająć gospodarzowi na 4 sztuki bydła, wynajął na 3, a drugiemu zamiast na 3 sztuki, wynajął na 1. W ten sposób postąpił sobie z mieszkańcami Łóziany, a to zato, ażeby uniemożliwić mieszkańcom bydło, bo i jak może gospodarz korzystać z takiego wynajęcia, kiedy na jedną połowę bydła ma wypas, o drugą musi pozostawić w domu albo najmować sługę, by ten paść drugą połowę gdzieindziej. A dalej za wszelkie najmniejsze szkody zaraz z c. k. starostą Tokarzem ponakładał drakońskie kary. I tak: Dmytro Nespiak Danyła dostał 9 K 80 h kary, Mikołaj Kawa Michała 13 K 30 h. Iwan Nespiak Nykoły Zaseckyj 23 K 95 h. Oleksa Dżegoła 4 K 80 h. Iwan Borynec Małes 50 K 20 h. Mikołaj Nespiak Zaseckyj 61 K 15 h. Dmytro Słowban 25 K 70 h. Dmytro Daniw Czekil 9 K 5 h. Nykoła Ozar 21 K 65 h. Wasyl Kernicki 34 K 40 h. Michał Kernicki Wasyla 8 K 40 h. Stefan Hryciw Bojko 33 K 50 h. Wasyl Jukisz 12 K 50 h. Jakób Luczak 99 K 50 h. (Razem 14). Wszyscy ci włościanie pochodzą z gminy Łóziany.

Oprócz tego dostali jeszcze zawiadomieniem l. 15.275 z c. k. starostwa w Kałuszu zakaz wzbraniający im wypasu.

W miesiącu lipcu nałożył sekretarz Tokarz takie kary na następujących włościan w kwocie do 5 K.

Oleksa Drakan 1·12+0·50 K.

Stefan Hryciw 0·58+0·50 K.

Iwan Hryciw Bojko 0·58+0·50+  
+1·74+0·50 K.

Magda Semianczyk Iwana 0·84+  
+0·50 K.

Iwan Hawrynowski 1·16 + 0·50 +  
+1·16+0·50 K.

Jakób Lutzak 5·19 + 0·50 + 4·84 +  
+ 0·50 + 2·61 + 0·50 + 3·19 + 0·50 + 2·24 +  
+ 0·50 + 2·61 + 0·50 + 0·58 + 0·50 + 2·61 +  
+ 0·50 K.

Michał Nespiak 2·32+0·50 K.

Dmytro Sławko 2·03+0·50 K.

Mikołaj Zasecki 1·94+0·50 K.

Michał Nespiak Nykoły 1·16+0·50 K.

Iwan Nespiak Zasecki 1·16+0·50+  
+0·87+0·52 K.

Nykoła Nespiak Zasecki 1·74+0·50 K.

Ilko Warwurak 0·24+0·52 K.

Iwan Jaśków 0·29+0·50 K.

Jurko Jaśków 0·29+0·50 K.

Nastia Chemij 0·25+0·50 K.

Michał Kowa Andrija 0·87+0·50 K.

Donia Sanyka 0·25+0·50 K.

Jakób Zwarycz Michała 0·50+0·50 K.

Piotr Zwarycz 0·50+0·50 K.

Wasyl Zwarycz 0·50+0·50 K.

Jurko Zwarycz 0·58+0·50 K.

Michał Rym Dmytra, Donia Rym  
Jacka, Mykita Szkil, Iwan Majdeński,

Iwan Lusznak, Stefan Hryciw Wikasiwskyj, Iwan Nespiak, Ołeksia Styniak Ołeksy, Nykoła Koba, Petro Szkil, Magda Kieszaycka, Michał Kulczycki, Prociw, Teofil Kulczycki Dmytro, Magda Hawryłowska, Fedor Szkil Jakima, Teodor Wankela, Mykoła Ozar Kraż, Iwan Borynec, Magas, Mykoła Ozar.

Wszyscy wyżej wymienieni gospodarze opłacili w zarządzie paszę w 5 fachach dla 150 sztuk bydła po 4 K od krowy, od małych byczków po 3 K, od byków po 6 K. Pomimo tego na wniosek c. k. kierownika skarbowego z Petranki sekretarz Tokarz nałożył grzywny od 1—6 K.

Tak samo zarządca dóbr skarbowych w Niebyłowie nie chce wynajmować paszy w kameralnych lasach włościanom ze Słobody niebyłowskiej, Majdani i Prystupia.

I tak włościanie ze Słobody niebyłowskiej Iwan Kotyk Kostiw, Piotr Senycz, Michał Kotyk, Mikołaj Mendiak chcieli wynająć paszę dla 16 sztuk rogatego bydła factu 4, 5, 6, 9, 10, 11. Jednak mimo to, że tam sadzonek niema, wyżej wymienieni włościanie nie dostali wynajmu paszy. Stwierdzą to świadkowie Piotr Senycz, Michał Kotyk i Mikołaj Myndiak.

Również włościanie ze Śliwek i Prystupia, mimo kilkakrotnych próśb w c. k. zarządzie paszy choćby i za wielkie pieniądze nie dostali.

Podpisani zapytują Jego Ekscelencyę pana Namiestnika, czy na wyżej przytoczone fakta zarządzi dochodzenia, pokara winnych i wyda odpowiednie zarządzenia, by podobne wypadki prześladowań włościan nie powtarzały się.

Interpelant:

Kurowiec.

Sodomora, Dumka, Sandulak, Kołpaczkievicz, Skwarko, Hanczakowski, Tracz,

A. Staruch, Senyk, Myroniak-Zajaczuk, Makuch, Oleśnicki, Lewicki, Jampolski, Kiweluk, T. Staruch, Kryswaty.

### I n t e r p e l a c y a

posła dr. Kurowca i tow. do Wysockiego Wydziału krajowego w sprawie nie przedkładania zamknięcia rachunkowego kasy powiatowej w mieście Dolinie pełnej Radzie powiatowej do zatwierdzenia.

W mieście Dolinie istnieje od kilku lat kasa powiatowa, która ma milionowy obrót, a za tę kasę daje powiat doliński porękę podatkami. Kasę prowadzi odpowiednia dyrekcja z ramienia Wydziału powiatowego, a Wydział powiatowy ma nad tą kasą kontrolę. Jednak roczne zamknięcia rachunkowe powinny być przedkładane pełnej Radzie powiatowej do zatwierdzenia, co jednak dotychczas nie dzieje się, bo zamknięcia rachunkowe nie są przedkładane, a kiedy tego roku na pełnej Radzie niektórzy członkowie zażądali przedłożenia sprawozdania i dyskusji, to, przy głosowaniu, kiedy okazała się równość głosów, marszałek powiatowy rozstrzygnął swoim głosem w niekorzyść t. zn., że zamknięcia rachunkowe roczne nie mają być dyskutowane i zatwierdzone przez pełną Radę.

Interpelanci dolińskiej kasy chcieli wglądać w rachunki, a to z tego powodu, że wszelkie niedokładności cały powiat gwarantuje, a dalej dlatego, że kasa jest źle prowadzoną i nie spełnia swoich celów, a mianowicie kredyt jest trudny, drogi, kosztu syndykackie i administracyjne nadzwyczaj wysokie. Przeciw orzeczeniu Rady powiatowej w Dolinie wnieśli radni a mianowicie Iwan Hraboweński i tow. protest do Wydziału krajowego, jednak mimo upływu kilku miesięcy, nie mają dotychczas żadnej odpowiedzi.

Podpisani zapytują Wysoki Wydział krajowy czy i kiedy będzie ta ważna

sprawa dla dolińskiego powiatu rozstrzygniętą.

Interpelant:  
Kurowiec.

Dumka, Sodomora, Sandulak, Hanczakowski, Tracz, A. Staruch, Makuch, Senyk, Jampolski, Krysołaty, Myroniuk-Zajaczuk, Kołpaczkiwicz, Skwarko, Oleśnicki, Lewicki, T. Staruch.

#### I n t e r p e l a c y a

posła dr. Kurowca i tow. do c. k. Rządu w sprawie nieprzyznania wolnego poboru surowicy niektórym gminom powiatu kałuskiego i mieszczanom-rolnikom w Kałuszu.

Prawie wszystkie gminy powiatu kałuskiego i mieszczenie (gospodarze) z Kałusza wnieśli zeszłego roku do Wysokiego Sejmu petycje o wolny pobór surowicy. Na wniosek komisji solnej Wysoki Sejm uchwalił rezolucję do c. k. Rządu za dozwoleńiem wolnego poboru surowicy.

Wysoki Sejm zażądał wolnego poboru z przyczyn naprowadzonych w petycjach, a mianowicie ze względu na brak i lichą paszę w całym kałuskim powiecie, a dalej ze względu na to, że Ministerstwo skarbu na wolny pobór surowicy w powiatach, gdzie są solne źródła, zgodziło się. Pomimo przychyłnej uchwały Wysokiego Sejmu c. k. Rząd a względnie dyrekcja skarbową nie uwzględniła słusznych domagań niektórych gmin, jak: Niegowce, Dołpotów, Bołochów, Zawadka, Werchnia, Kałusz i inne gminy.

Podpisani zapytują c. k. Rząd, z jakich przyczyn wyżej naprowadzone gminy a specjalnie Kałusz nie otrzymały wolnego poboru surowicy, a nawet nie otrzymały na petycję swoje odpowiedzi.

Interpelant:  
Kurowiec.

Sodomora, T. Staruch, Dumka, Sandulak, Hanczakowski, Kołpaczkiwicz, Kry-

sowaty, Tracz, Skwarko, A. Staruch, Jampolski, Myroniak-Zajaczuk, Makuch, Senyk, Oleśnicki, Lewicki, Kiweluk.

#### I n t e r p e l a c y a

posła dr. Kurowca i tow. do c. k. Namiestnika Jego Ekscelencyi M. Bobrzyńskiego w sprawie nieprawnego odroczenia przez c. k. starostwo w Kosowie wyborów Zwierzchności gminnej w Krzyworówni.

Po 9 latach urzędowania starej Rady gminnej rozpisano na koniec na dzień 31. lipca b. r. wybory do Rady gminnej, które rzeczywiście w oznaczonym terminie odbyły się w obecności c. k. komisarza starostwa p. Mozkowskiego. Kiedy w oznaczonym terminie nikt z mieszkańców nie wniósł protestu przeciw nowej Radzie gminnej doniosła Zwierzchność gminna c. k. starostwu w Kosowie, że przeprowadzone wybory do Rady gminnej są prawomocne i naznaczyła wybór nowej Zwierzchności gminnej na dzień 13. września 1909. Z niewiadomych zaś przyczyn Zwierzchność gminna telegraficznie odniosła się do c. k. starostwa dnia 11/9 1909 do l. 25.367 telegraficznego doniesienia, że przesuwają wybory Zwierzchności gminnej w Krzyworówni z dnia 13/9 na 17/9 b. r.

I rzeczywiście dnia 17/9 zeszli się w oznaczonej porze nowo wybrani radni, by wybrać nową Zwierzchność gminną; wtedy to przybył jeden z mieszkańców imieniem Hnat Słowak (nie radny) i podał od c. k. starostwa w Kosowie pismo naczelnikowi gminnemu Fedowu Maksymiakowi. Pismo to wedle odpisu brzmi tak:

O d p i s.

L. 25.752.

Kosów dnia 15. września 1909.

Do

Zwierzchności gminnej  
w Krzyworówni.

Odnosnie do telegraficznego doniesienia de praes: 11/9 1909 l. 25.357 po-

lecam Zwierzchności gminnej wstrzymać przeprowadzenie wyboru nowej Zwierzchności gminnej, gdyż wedle złożonego w tutejszem c. k. starostwie protokolarnego oświadczenia Hnata Słowaka i Maksyma Gołyczza nie odstąpili oni wcale od wniesionych przeciw wyborom Rady gminnej protestów.

Polecam przeto Zwierzchności gminnej przedłożyć wniesione protesta wraz z wszelkimi aktami i protokolarnem oświadczeniem tych, którzy od protestu odstąpili, bez względu na odstąpienie, natychmiast c. k. namiestnictwu i aż do decyzji tej władzy wyborów Zwierzchności gminnej nie przeprowadzać.

O wykonaniu należy mi donieść odwrotną pocztą.

Kierownik c. k. starostwa:  
dr. Schwarz m. p.

Wobec tego nowowybrani radni nie mało zdziwili się, że na protokolarnie oświadczenie jednego z mieszkańców Hnata Słowaka — bo Maksym Gołycz, obecny w gminnej kancelaryi, po odczytaniu pisma c. k. starostwa oświadczył, że żadnego protokolarnego oświadczenia w c. k. Kosowie nie robił — c. k. starostwo wstrzymało wybór Zwierzchności gminnej, nie zważając na to, że urzędowo od starej Zwierzchności gminnej ma doniesienie, że protestów niema i że ten samem wybory nowej Rady są prawomocne.

Wprawdzie wniesione były dwa protesty w terminie, ale były przez interesowanych odwołane, a ustawa nie przewiduje takiego wypadku, by można systować wybory Zwierzchności gminnej przez to, że były protesty, chociaż ich potem odwołano i w obecności naczelnika gminy podarto. Dlatego podpisani zapytują c. k. Namiestnika.

1) Czy bezprawne systowanie wyborów Zwierzchności gminnej w Krzy-

worówni przez c. k. starostwo w Kosowie, nie jest podeptaniem ustawy gminnej?

2) Czy udzielenie reskryptu interesowanemu Hnatowi Słowakowi, by ten powyższe orzeczenie oddał wójtowi, nie poniża tak Zwierzchności gminnej jak nowo wybranej Rady?

3) Czy nie należało telegraficznie, jak pierwszym razem systować wybory Zwierzchności gminnej, aby wójt mógł być naprzód o tem zawiadomić nowo-wybranych radnych, oraz by oni nie potrzebowali tracić drogiego czasu na pusty chód do gminy kancelaryi, która w tych górskich stronach jest oddalona od zapór radnych na 15 km.?

4) Czy Wysokie c. k. Namiestnictwo zamyśla temu bezprawnemu postępowaniu c. k. starostwa w Kosowie udzielić swego placet?

Interpelant:  
dr. Kurowiec.

Sodomora, Dumka, Sandulak, Hanczakowski, A. Staruch, Makuch, Senyk Krysowały, Myroniak-Zajaczuk, Skwarko, Oleśnicki, Lewicki, Jampolski, Kiweluk, Kołpaczkievicz, T. Staruch.

#### I n t e r p e l a c y a

posła Kurowca i tow. do Jego Ekscelencyi pana Namiestnika jako prezydenta Rady szkolnej krajowej w sprawie pozostawienia p. Ludwika Popowicza na posadzie kierownika szkoły w gminie Wierchnia powiatu kałuskiego.

W gminie Wierchnia powiatu kałuskiego, jest kierownik szkoły p. Ludwik Popowicz, 74-letni starzec, który wysłużył pełnych 40 lat. Nauczyciel ten, kiedyś dobry pedagog, cierpi wskutek starości na rozmięczenie mózgu i wobec swej nienuleczalnej choroby zachowuje się wśród dzieci niemoralnie, a zamiast nauki wypowiada nieprzyzwoite powiastki i prowadzi się niemo-

ralnie wśród mieszkańców. Mieszkańcy odnosili się ze skargami kilkakrotnie tak do Rady okręgowej jak i krajowej. Tak w Radzie okręgowej jak i krajowej obiecano, że z nowym rokiem szkolnym szkoła będzie obsadzona nową siłą nauczycielską. Pomimo tych obietnic pozostawiono z nowym rokiem szkolnym dalej p. Ludwika Popowicza, kierownikiem szkoły w gminie Wierzchnia, bo tak chce c. k. starosta w Kałuszu, któremu na oświecie ruskiego chłopca nie nie zależy, a przeciwnie proteguje słabego i zdzieciniałego starca na szkodę całej gminy.

Podpisani zapytują Jego Ekszellen-  
cyę pana Namiestnika czy i kiedy szkoła  
w Wierzchni, powiatu kałuskiego, będzie  
obsadzona odpowiednią siłą nauczycielską  
i jak długo potrwa jeszcze  
ten anormalny stan.

Interpelant:  
dr. Kurowiec.

Dumka, Sodomora, Sandulak, Hancza-  
kowski, Tracz, A. Staruch, Makuch, Se-  
nyk, Kryswaty, Myroniak-Zajaczuk, Koł-  
paczkiwicz, Skwarko, Oleśnicki, Le-  
wicki, Jampolski, Kiweluk, T. Staruch.

#### I n t e r p e l a c y a

dr. Jana Makucha i tow. do Jego Eks.  
Namiestnika Galicyi w sprawie bezpraw-  
nego urzędowania Stefana Zwarycza  
w Łokutkach ze Słobódką i Jacówką,  
tłumackiego powiatu i w sprawie po-  
stępowania c. k. starostwa w Tłumaczu  
przy załatwieniu protestu przeciw wy-  
borom do Rady gminnej w Łokutkach.

Już 17. lat wójtuje w gminie Ło-  
kutki ze Słobódką i Jacówką, pow. tłu-  
mackiego, wójt Stefan Zwarycz (od lu-  
tego 1893 r.) członek Rady powiatowej  
w Tłumaczu.

Uchwał Rady gminnej jemu albo  
panom z Wydziału powiatowego nie-  
miłych nie wykonuje, albo wnosi prze-

ciw nim rekurs do Rady powiatowej,  
aby wszystko na swoim postawić.

W skład gminy wchodzi dosyć da-  
leko od siebie odalone trzy wsie tak,  
że miejsce sprawy danych wsi musi za-  
łatwiać miejscowy urzędnik danej wsi,  
wójt w jednej, zastępca wójta w dru-  
giej, a asesor w trzeciej wsi, za co po-  
bierają odpowiednią płacę, chociaż  
Rada gminna uchwałała w ostatnich  
czasach o wiele większą płacę urzędni-  
kom gminnym, jak pobierali ich poprze-  
dnicy, to mimo to oni nią nie zadawal-  
niają się. Na wniesione przez wójta  
Stefana Zwarycza zażalenie, Wydział  
powiatowy podnosi płacę pisarzowi  
gminnemu, zastępcy wójta i asesorowi  
znacznie więcej, a wójtowi pół trzecia  
razy większą płacę jak Rada gminna  
uchwaliła (na rok 1908) i to bezprawnie,  
bo Wydziałowi powiatowemu nie przy-  
sługuje prawo podwyższenia płacy fun-  
keyonaryuszom gminnym przeciw u-  
chwale Rady gminnej. Wójt ten przy  
każdej sposobności wyzyskuje biedną  
ludność. Na przykład za paszporty na  
bydło brał po 14. h od jednej sztuki  
(za krowę z ssącym cielęciem 28 h)  
przez 2 lata: a kiedy Rada gminna  
uchwaliła od konia i dorosłej sztuki  
bydła rogatego po 10. h a od bezróg  
po 8. h, pomimo tego pobiera wójt  
dalej po 12. h od sztuki za paszport.

Za rok 1906, 1907 i 1908 nie wy-  
kładał ani nie przedkładał Radzie gmin-  
nej zamknięć rachunków gminnych,  
choć tego radni jednogłośnie na po-  
siedzeniu Rady gminnej dnia 2. stycznia  
1909 domagali się. Radę gminną zwo-  
łuje chyba raz w rok celem uchwalenia  
budżetu, którego nie wykłada wed-  
ług przepisu ustawy gminnej do prze-  
glądu; n. p. budżet na r. 1909 uchwalono  
w styczniu 1909, a od tego czasu nie  
zwoływał ani jednego posiedzenia Rady  
gminnej do tej pory.

Asesorem w Jacówce szwagier wójta  
Jan Krzemiński; chociaż przed kilku

laty jako asesor karany za kradzież przez tłumacki sąd, a w dodatku człowiek chorowity, tak urzęduje 17. rok, że tylko za darmo płacę pobiera, bo we wsi żadnego ładu nie robi. Siedział już za zaniechanie swych obowiązków, w tłumackich aresztach, a kiedy tego roku znów został pokarany, to kazał sobie przy rozdaniu zapomogowej soli dla bydła płacić po 8. h od sztuki, inaczej nie chciał dać państwowej zapomogi w soli; niektórzy biedacy musieli składać bezprawną opłatę i za tegoroczną zapomogę.

Wszystkich łajdactw trudno spisywać, zabraloby to dużo czasu.

Kilka lat już minęło, jak miały się odbyć wybory do Rady gminnej w Łokutkach. Wójt Stefan Zwarycz tak kręcił, że aż dnia 10. września 1908 wybory te mogły się odbyć. Chociaż jak chciał wójt przeprowadzić te wybory, po galicyjsku, nie udało mu się tego zrobić. Rada gminna zażądała asystencyi c. k. komisarza przy akcie wyborczym; komisarza razem z komisyą, wyborczą przeprowadzili wybory prawidłowo i ustawowo. Wójt przepadł ze swoją kliką przy wyborach do Rady gminnej. Ale na cóż galicyjskie sztuki! Wójt razem z szumowiną zaczęli szukać za zmyślonemi przyczynami, aby wnieść przeciw wyborom protest. Znaleźli się tacy, którzy podpisali wygotowany przez wójta protest.

Z powodu zaprotestowania wyborów wójtuje Stefan Zwarycz ze swymi zausznikami dalej, i nadal pisarzem minnym jest urzędnik c. k. starostwa w Tłumaczu ekspedytor c. k. starostwa Józef Gill, nadal policyantem gminnym na trzy wsie jest młodziutka wdówka Polítowska, na śmiech i demoralizację mieszkańców, chociaż Rada gminna przy uchwale budżetu o tym policyancie wyraźnie zastrzegła się, i podwyższała płacę policyanta gminnego, by

wójt nie mógł się wymawiać, że na dotychczasową płacę nie może znaleźć mężczyzny na policyanta, chociaż przed nią byli za tę płacę porządni policyanci.

A chociaż przeprowadzono prawidłowo i według ustawy, bo o to starali się wyborcy, pragnąc dobra dla swej gminy, to przecież znalazło się kilku zauszników i naganiaczy wójtowskich, którzy terytorywali niedozwoloną agitację wyborców, a kiedy im nie udało się przeprowadzić po galicyjsku wyborów, wnieśli protest przeciw wyborom.

Wybory odbyły się jeszcze dnia 10. września 1908. Dopiero 12. grudnia przesłuchano na ten protest wyborczą komisję i rządowego komisarza, którzy zapodali, że wybory odbyły się całkiem legalnie, i że podniesione w proteście zarzuty są wzięte z powietrza. Ale tak c. k. starostwa jak i Wydziałowi powiatowemu w Tłumaczu zależało bardzo na tem, aby protest uwzględniono. Poczęli się obawiać bardzo i jeździć do referenta w Wysokim c. k. namiestnictwie we Lwowie, by przecież zmiłował się nad ich benjaminkiem Stefanem Zwaryczem i jego protest uwzględnił. W dziesięć miesięcy po wyborach a w sześć miesięcy po przesłuchaniu komisji wyborczej, przesłuchiwał dnia 1. czerwca b. r. sekretarz c. k. namiestnictwa p. Kulczycki protestujących i świadków i dowiedzenie przez nich prawdziwości zarzutów naprowadzonych w proteście. Protestujących zapisał Stefan Zwarycz, by ich nakłonić do podtrzymania przy przesłuchaniu całkiem nieprawdziwych zarzutów.

Przy przesłuchaniu 1. czerwca b. r. zeznali świadkowi, zapodani przez protestujących, że fakta nadużyć i nieprawidłowości w proteście podniesione nieprawdziwie i to powtórzyli przy konfrontacji w oczy protestującym a później zeznali pod przysięgą w c. k. sądzie w Tłumaczu przy rozprawie.

Musimy przeto stanowczo zaprotestować przeciw przewlekaniu protestu. Przecież c. k. namiestnictwo mogło zarządzić już przy przesłuchaniu wyborczej komisji dnia 12. grudnia 1908 i przesłuchanie protestujących i świadków w proteście naprowadzonych, a nie czekając do dnia 1. czerwca 1909 r. z przesłuchaniem protestujących i świadków. Mimowoli musimy podejrzewać, że tak długie czekanie było spowodowane na to, aby potem taki powiatowi mogli się w sprawie zorientować i nacisnąć na c. k. namiestnictwo do uwzględnienia protestu.

Podpisani zapytują :

1) Czy JE. p. Namiestnikowi wiadome<sup>o</sup> naprowadzone wyżej fakta bezprawnego urzędowania wójta Stefana Zwarycza w Słobódce ad Tłumacz i Wydziału powiatowego w Tłumaczu?

2) Czy zechce JE. p. Namiestnik rozpatrzyć tę sprawę i pociągnąć winnych do odpowiedzialności?

3) Co zamysła JE. p. Namiestnik zrobić, aby tego rodzaju nadużycia i lekceważenie obowiązku rychłego załatwiania protestów nie powtarzały się?

Interpelant:  
Makuch.

Winniczuk, Sandulak, A. Staruch, T. Staruch, Skwarko, Kurowiec, Sodomora Dumka, Oleśnicki, Senyk, Korol, Hanczakowski, Kiweluk, Tracz.

### I n t e r p e l a c y a

Dra Makucha i tow. do JE. p. Namiestnika w sprawie nieprawnego wstrzymywania zarobkowej emigracji do Prus przez c. k. Starostwo w Tłumaczu.

W połowie czerwca br. wybrało się kilkunastu rolnych robotników ze wsi Hryniewicz, tłumackiego powiatu, na robotę do Prus. Jako ludzie całkiem ciemni i w świecie niebywali, w obawie,

by nie popaść w ręce niesumiennych agentów, uprosili swego współmieszkańca, Hnata Pawluka, człowieka więcej oświeconego, który bywał po większych miastach, aby towarzyszył im w drodze do biura pośrednictwa pracy w Neubrunie. Zarobkowa jednak emigracja nie ma sympatii u rządcy miejscowego dworu, p. Strzeleckiego. Jednego i tego samego dnia zaraz w południe, kiedy partya robotników razem z Pawlukiem udali się na dworzec w Połahiczach, gdzie trzeba było czekać na pociąg do godziny 12<sup>1</sup>/<sub>2</sub> w nocy, widzieli ludzie, jak p. Strzelecui zajechał karetą przed budynek c. k. starostwa w Tłumaczu i udał się na konferenzę do starosty p. Stanisławskiego. Co tam panowie między sobą mówili, trudno wiedzieć, ale w chwili, kiedy robotnicy razem z Pawlukiem mieli już wsiadać do pociągu, zjawili się gdzieś na dworcu żandarmi i nie mówiąc, za co aresztował Pawluka, odprowadził go do aresztów w Tłumaczu, pozwalając innym robotnikom dalej iść. Ci jednak pozbawieni w ten sposób przewodnika, wszyscy wrócili napowrót do wsi. Zaraz jednak drugiego dnia Pawluka wypuszczono na wolę i on pojechał do Neubrunu. Żandarmerya zrobiła doniesienie do sądu, ten jednak nawet nikogo nie przesłuchując w tej sprawie, odstąpił te starostwu. Orzeczeniem z dnia 12. lipca 1909 L. 15.517. uznało starostwo Pawluka za powyższy fakt winnym przekroczenia z § 21a ust. przem. z 5/2 1907, dz. u. p. nr. 26 i ukarało grzywną 200 K, ewentualnie karą 20-dniowego aresztu. Pawlak, ma się rozumieć, wniósł przeciw orzeczeniu rekurs do c. k. namiestnictwa, który leży tam, dotychczas niezatłuwiony. Takie orzeczenie, jak powyższe, mogła podtykować chyba niska złośliwość, albo ignorancja prawa. Wiadomo, że w tłumackim starostwie do takich rzeczy nieukwalifikowani urzędnicy manipulacyjni sądzą ludzi i wydają wyroki. Powołana jużżej ustawa nakłada kary na tych, któ-

rzy bez koncesyi trudnią się zarobkowo pośrednictwem pracy. W czynie jednak Pawlaka, jedynym wreszcie w jego życiu, trudno doglądać, by on był jakimś pośrednikiem pracy, a o zarobkowości i mowy być nie może. Wychodzi przeto na to, że intencją starostwa było sterylizować robotników, aby siedzieli w domu i nie narażali dziedzica na obawę przed brakiem robotnika i zniwa. A tłumacki starosta postąpił tutaj, nie jako austriacki naczelnik powiatu, ale jak „podstarości“ dóbr Hryniowce.

Podpisani zapytują:

1. Czy wiadomy JE. p. namiestnikowi fakt bezprawnego aresztowania i pokarania Hnata Pawlak z Hryniowiec przez c. k. starostwo w Tłumaczu?

2. Czy JE. p. namiestnik zechce pociągnąć tłumackiego starostę za powyższy bezprawny fakt do odpowiedzialności?

3. Co zamysła JE. p. namiestnik zarządzić, aby c. k. starostwo w Tłumaczu na przyszłość w ten sposób nie wykonywało administracyjnego sądownictwa.

Interpelant:  
Makuch

Sandulak, Winniczuk, T. Staruch, A. Staruch, Kiweluk, Oleśnicki, Skwarko, Senyk, Kurowiec, Sodonica, Dumka. Korol, Hanczakowsui, Tracz.

### I n t e r p e l a c y a

dra Makucha i tow. do JE. p. namiestnika w sprawie postępowania państwowych władz co do nieusunięcia Aleksandra Woroszczuka z urzędu naczelnika gminy w Pałahiczach, powiatu tłumackiego.

Wyrokiem c. k. sądu powiatowego w Tłumaczu z dnia 7. października 1908 L. sp. U 2763/8, uznano Aleksandra Woroszenka, naczelnika gminy w Pałahiczach, winnym przestępstwa z § 1 ust. z 25. maja 1883 dz. u. p. nr. 78 (udaremnienie egzekucyi) i zasądzono na karę 24 godzin aresztu.

Pomijając kwestyę, że wedle postanowień pow. kar. sądu, z urzędu powinien był przedłożyć akta tej sprawy c. k. starostwu w Tłumaczu, jako władzy nadzorczej nad naczelnikiem gminy, dla zrobienia z nich urzędowego użytku, zawiadomili mieszkańcy Pałahicz: Fedor Samborski i Filemon Owczarczyn piśmiennie c. k. starostwo w Tłumaczu o powyższym wyroku i prosili, aby c. k. starostwo stwierdziło z urzędu, że Aleksander Woroszczuk stracił mandat radnego i naczelnika gminy i by zarządziło, że potrzeba przeprowadzić dopełniający wybór Zwierzchności gminnej w Pałahiczach.

Na kilkakrotne ustne urgensa oświadczyło c. k. starostwo w Tłumaczu, że tego nie robi, podając jako motyw, że do przeprowadzenia tej sprawy „potrzeba bardzo wiele pisaniny“ (autentyczne).

Dla informacyi dodajemy, że Aleksander Woroszczuk w jesieni 1908 odpowiadał przed c. k. sądem okręgowym w Stanisławowie za przestępek sprzeniewierzenia gminnego mienia.

Sądzimy, że oba fakta wystarczają w pełni na to, aby Aleksandra Woroszczuka zwolnić raz z urzędu naczelnika gminy i radnego gminy Pałahicz i uspokoić tamtejszych mieszkańców, którzy obawiają się bardzo o gminny majątek.

Oprócz tego odniesiono się na piśmie do JE. p. Namiestnika z przedstawieniem tej sprawy i prośbą o zarządzenie usunięcia Aleksandra Woroszczuka z urzędu naczelnika gminy w Pałahiczach, jednak prośba ta została dotychczas bez wyniku.

Wobec tego zapytują podpisani:

Czy JE. p. Namiestnik zarządzi usunięcie Aleksandra Woroszczuka z urzędu naczelnika gminy w Pałahiczach.

Interpelant:  
Makuch.

Sandulak, Winniczuk, Sodomora, Dumka, Oleśnicki, T. Staruch, A. Staruch, Kurowiec, Skwarko, Senyk, Korol, Lewicki, Myroniuk-Zajaczuk, Krysowaty, Kiweluk.

### I n t e r p e l a c y a

posła dr. I. Kurowca i tow. do Jego Ekscelencyi Namiestnika dr. M. Bobrzyńskiego, w sprawie wydawania przez c. k. starostwo w Kosowie czasopisma „Dziennik urzędowy“ w polskim języku dla ruskich stron i za ruskie pieniądze.

Począwszy od początku tego roku wydaje c. k. Starostwo w Kosowie razem z Radą szkolną okręgową informacyjne czasopismo. Czasopismo to, jak świadczy załączone do tej interpelacji l. 5. tego czasopisma z dnia 15/3 1909 nazywa się „Dziennik urzędowy“ i wydaje się w polskim języku; tymczasem powiat kosowski, to powiat czysto ruski, bo Rusini stanowią tam 90 proc. ludności. Wypadałoby przeto, aby obywatele-Rusini, którzy zamieszkują kosowski powiat i wszystkie urzędy gminne mogli informować się o sprawach w powiecie, w swoim ojczystym zrozumiałym języku.

Podpisani zapytują Waszą Ekscelencję, czem usprawiedliwić postępowanie c. k. starostwa w Kosowie, że ono odważyło się dla ruskich stron i za ruskie pieniądze, wydawać swe czasopismo w polskim języku?

Interpelant:  
Kurowiec

T. Staruch, Myroniak-Zajaczuk, Oleśnicki, Hanczakowski, Sodomora, Skwarko, Dumka, Sandulak, A. Staruch, Kiweluk, Krysowaty, Makuch, Senyk Kołpaczkiwicz, Lewicki.

### I n t e r p e l a c y a

posła dr. I. Kurowca i tow. do Jego Ekscelencyi c. k. Namiestnika M. Bobrzyń-

skiego w sprawie niesłusznego ukarania grzywną niektórych prywatnych osób w Krzyworówni i Jasionowie górnym zato, że meldowali członków swej najbliższej rodziny, które zagościły do nich tylko na kilkudniowy pobyt.

C. k. starostwo w Kosowie w wydawanej gazecie „Dziennik urzędowy“ l. 5. podało do wiadomości reskrypt c. k. namiestnictwa we Lwowie z dnia 25/II. 1909 l. 338/pr., że w gminie Krzyworównia na podstawie § 9. orzeczenia ministeryalnego z dnia 15/2 1857 Dz. pp. Nr. 33 ustanawia się sposób, w jakim ma się odbywać meldowanie osób obcych, przyjętych na mieszkanie przez prywatne osoby w Krzyworówni. Otóż na podstawie tego orzeczenia na doniesienie c. k. żandarmeryi w Jasionowie górnym ukarało c. k. starostwo w Kosowie profesora lwowskiego uniwersytetu M. Hruszewskiego, ks. Alekseja Wolońskiego proboszcza w Krzyworówni i dr. zato, że członków swej najbliższej rodziny, którzy zagościli do nich na kilkudniowy pobyt, nie zameldowali, mówiąc, według przepisu z r. 1857 i 1858 29/2 Dz. u. p. Nr. 29. i nałożono na nich karę według ministeryalnego orzeczenia z dnia 2/4 1858 Dz. p. p. Nr. 51.

Wygląda, że chyba c. k. profesor uniw. M. Hruszewski i inni, są w konstytucyjnem państwie pod nadzorem c. k. politycznych władz, kiedy im trzeba najbliższą swą rodzinę meldować. Do tego c. k. starostwa w Kosowie całkiem nie patrzy się na to, że przepisu tego w Krzyworówni nie można prawie wykonać, bo wójt niepiśmienny, pisarz siedzi w drugiej wsi i tylko raz w tygodniu przyjeżdża na urzędowanie, kancelarya gminna zamknięta przez cały tydzień, trzeba kilka razy chodzić do kancelaryi, by tam kogoś zastać i podać meldunkową kartkę, a strony mimo to muszą płacić karę zato, że

urząd gminny nie jest urządzony do tego przedkonstytucyjnego rozporządzenia.

Podpisani zapytują ek. Namiestnika:

1) Czy c. k. Namiestnik pozwoli i nadal by c. k. starostwo w Kosowie trzymało pod policyjnym nadzorem spokojnych i poważnych obywateli, a jeżeli tak, to

2) czym usprawiedliwi takie postępowanie?

Interpelant:  
Kurowiec.

Makuch, Dumka, Sandulak, Hanczakowski, Kołpaczkiwicz, Senyk, Skwarko, Krysowały, Myroniuk-Zajaczuk, T. Staruch, Oleśnicki, Lewicki, Jampolski, Kiweluk.

#### I n t e r p e l a c y a

posła dra Kurowca i tow. do Jego Ekskscelencji pana Namiestnika w sprawie bezprawnego sprowadzenia sezonowych robotników przez ek. żandarmów na polecenie ek. Starostwa w szczególności ek. starostwa w Kałuszu do miejsca roboty.

Z kałuskiego powiatu idzie wiele ludzi w inne powiaty Galicyi na robotę na dworskich obszarach. Ci robotnicy idą albo na żniwa, albo zajmują się na przeciąg kilka miesięcy do sezonowych robót polnych. W najmie robotników pośredniczą istniejące w Kałuszu dwa biura pośrednictwa pracy a to jedno urzędowo-powiatowe a drugie prywatne hr. Stefana Łosia.

Bywały wypadki, że robotnicy porzucali robotę i wracali do domu. Zwyczaj robili to dlatego, że pracodawca nie dotrzymywał zawartej umowy, dawał złe pożywienie i t. p.

Tak porzucili robotę u jakiegoś pana w powiecie Horodenka, robotnicy z Uhrynowa środkowego: Wasyl Ły-

tyk, Michał Wasiutiak. Andrzej Semków, Stefan Siniów, Dmytro Sawczuk, Stefan Hryciński, Iwan Baziuk, a dwaj robotnicy z Grabówki. Wszystkich tych robotników w dniu 3. czerwca b. r. żandarmerya zabrała i sprowadziła do Starostwa horodeńskiego czy na miejsce roboty. Tak samo sprowadziła żandarmerya tego roku większą ilość robotników do wsi Woroniów pow. Tłumacz, na robotę do tamtejszego pana Mozeza Weismana. Tak samo zeszłego roku sprowadzała żandarmerya trzech robotników z Nowicy.

Takie sprowadzenie robotników dzieje się widocznie na polecenie Starostwa, do którego miejsce roboty należy, a pewnie wie o tem także starostwo kałuskie, które zarządza sprowadzenia. Namiestnictwo może przeto w Starostwie kałuskim samo dokładnie sprawdzić, kiedy, kogo i dokąd sprowadzono.

Takie sprowadzanie robotników jest całkiem bezprawne. Można wprowadzić sprowadzać do roboty sługi (Dienstboten) na podstawie obowiązującego jeszcze regulaminu dla sług z r. 1857 jednak tego regulaminu nie można zastosować do robotników t. zw. do żniw i sezonowych.

Podpisani zapytują Jego Ekskscelencję pana Namiestnika, jak da się usprawiedliwić postępowanie w tej mierze c. k. Starostwa, a w szczególności c. k. Starostwa w Kałuszu i co zarządzi, aby podobne wypadki na przyszłość nie zdarzały się?

Interpelant:  
Dr. Kurowiec

Sodomora, Dumka, Sandulak, Hanczakowski, Tracz, A. Staruch, Makuch, Senyk, Krysowały, Myroniak-Zajaczuk, Skwarko, Oleśnicki, Lewicki, Jampolski, Kiweluk, Kołpaczkiwicz, T. Staruch.

# I n t e r p e l a c y a

posła Hanczakowskiego i tow. w sprawie wyborów do Rady gminnej w Haliczu.

Decyzją z dnia 27. sierpnia 1909 L. III. <sup>518</sup>/<sub>5a</sub>/1 podaną do wiadomości reskryptem c. k. Starostwa w Stanisławowie z dnia 1. września 1909 L. 4300 unieważniło c. k. Namiestnictwo przeprowadzone dnia 28. października 1908 wybory do Rady gminnej w Haliczu w całości, poleciło przeprowadzić ponowne wybory, przyczem zarządziło, ażeby ponowne wybory odbyły się na podstawie list wyborczych, które wprzód należy poddać postępowaniu reklamacyjnemu, a zarazem wezwało c. k. Namiestnictwo gminę Halicz o sprostowanie list wyborczych na podstawie wymiaru podatków na rok bieżący.

Od powyższej decyzji wykluczyło c. k. Namiestnictwo środki prawne.

Decyzja c. k. Namiestnictwa polega jednak na przemytce, wywołanej mylnem pojęciem treści protestów i zapodań poszczególnych obywateli, przesłuchiowanych w trakcie dochodzeń.

Tak w swoich protestach, jak w zapodaniach, zakwestyonowali obecni wyborcy tylko sam akt wyborczy, względnie postępowanie przy wyborach, a nie ułożenie opisu wyborców i listy wyborczej. Mianowicie zakwestyonowali wyborcy akt wyborczy z tego powodu, że na 8 dni przed dniem wyboru, nie były listy wyborcze wyłożone w gminie do dowolnego przeglądu, a ta niewłaściwość nie stoi w żadnym związku z ułożeniem spisu wyborców a listy wyborczych, przeciw którym jak wyżej wspomniano, nikt żadnego zarzutu nie podnosił.

Po myśli orzeczenia Trybunału administracyjnego z dnia 20. grudnia 1883

l. 2921 Budw. 1954 mają odbyć się nowe wybory na podstawie ostatnich listy wyborczych, jeżeli postępowanie przy wyborach unieważniono z przyczyny, która nie stoi w żadnym związku z ułożeniem spisu wyborców i list wyborczych, a w takim wypadku celem przedsięwzięcia ponownej czynności wyborczej, nie potrzeba zarządzać ułożenia nowego spisu wyborców i list wyborczych.

Z powodu, że w Haliczu już kilka lat a to od 4/12 1906 trwa urzędowanie komisarza rządowego, pragnęliby mieszkańcy już raz otrzymać Radę gminną z burmistrzem a to w tym celu aby wiele zaległych spraw, jakie leżą w interesie gminy, mogły być załatwione.

Na wypadek założenia nowych listy wyborczych, sprawa przeprowadzenia nowych wyborów przeciągnęłaby się na długi nieograniczony i nieprzewidziany czas, co byłoby połączone z wielkimi stratami ekonomicznymi i materialnymi dla gminy.

Pomijając te okoliczności jest zarządzenie ułożenia nowych listy wyborczych w danym wypadku nieuzasadnione. Wybory do Rady gm. składają się z 2 części, a mianowicie z ułożenia listy wyborczych i samego aktu wyborczego, po upływie terminu reklamacyjnego stają się listy wyborcze prawomocne, a zmiana listy wyborczych w ostatnich 8 dniach przed wyborami jest niedozwolono.

Po ukończeniu tej czynności przygotowawczej następuje akt wyborczy, który rozpoczyna się od wyłożenia listy wyborczych na 8 dni przed wyborami. Z tej otóż przyczyny, że listy wyborcze nie były wyłożone na 8 dni przed wyborami, wnieśli wyborcy protest, w uwzględnieniu którego c. k. namiestnictwo powołaną wyżej decyzją unieważniło wybór członków Rady.

Wobec wyżej przytoczonego, zarządzenia ułożenia nowych list wyborczych na podstawie wymiaru podatków na rok bieżący po myśli ordynacji wyborczej nieuzasadnione. Tembardziej, że przeciw liście dla poprzednich wyborów ułożonej, żadnych reklamacyj nie było i stała się lista ta prawomocną.

Nie od rzeczy będzie, dla ilustracji istniejących w gminie Haliczu stosunków, że jeszcze w r. 1904 wstrzymało c. k. starostwo w Stanisławowie rozpisane wybory, i od tego czasu bez przerwy trwa urzędowanie rządowych komisarzy. Zarządzenie takie może być wskazaniem chwilową potrzebę z drugiej jednak strony jasnym jest, że takie zarządzenie tymczasowe, jeśli trwa tak długi czas, niekorzystnie odbija się na całym życiu społecznym i ekonomicznym gminy, i dlatego bardzo usprawiedliwione jest żądanie mieszkańców, co koniecznym jest dla prawidłowego i korzystnego załatwienia wszystkich bieżących spraw gminy.

Wobec tego zapytują podpisani c. k. Rząd, czy, kiedy i w jaki sposób zamierza zarządzić wybory do Rady gminnej w Haliczu na podstawie ostatnich i już prawomocnych list wyborczych zgodnie z wyżej naprowadzonym orzeczeniem Trybunału administracyjnego.

Interpelant:  
Hanczakowski.

Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk, Senyk, Makuch, T. Staruch, Sandalak, Tracz, L. Staruch, Sodomora, Winniczuk, Kurowiec, Korol, Kołpaczkiwicz, Krynicki.

#### I n t e r p e l a c y a

do Wysokiego c. k. Rządu  
posła Winniczuka i tow. w przedmiocie regulacji rzeki Bystrzycy sołotwińskiej we wsi Pasieczna pow. stanisławowski.

Wieś Pasieczna, pow. Stanisławów, leży nad rzeką Bystrzycą sołotwińską tak nisko nad wodą, że wieś tę corocznie woda zalewa. W r. 1908 4 razy a w r. 1909 2 razy woda zatopiła, a regulacja wspomnianej rzeki od 3 lat rozpoczęła się, ale nie tak prawidłowo i gruntownie, że kiedy woda większa zbierze się, to pobudowane łamy rozrywa i zabiera z wodą, a wtedy woda jeszcze o więcej na wieś Pasieczną wylewa, jak przed regulacją, łamie i niszczy urodzajne grunta włościańskie tak, że w r. 18908 zniszczyła Józefowi Świetnickiemu, Wasylowi Ślusar, i Stefanowi Łotockiemu i innym 12 morgów urodzajnego i drogiego pola, a w r. 1909 złamała do reszty i szutrem i piaskiem zasypała, a nawet drogę polną całkiem zniszczyła.

Wobec tego podpisani zapytują Wysoki c. k. Rząd:

1) co zamyśla uczynić, aby mieszkańców Pasiecznej ochronić przed wiecznymi katastrofami powodzi a przez to od ruiny?

2) Czy i kiedy raz już będzie przeprowadzona regulacja rzeki Bystrzycy sołotwińskiej we wsi Pasieczna?

Interpelant:  
Łazarz Winniczuk.

Sodomora, Oleśnicki, T. Staruch, Hanczakowski, Krysowaty, Myroniuk-Zajaczuk, Skwarko, Kiweluk, A. Staruch, Makuch, Sandulak, Lewicki, Kurowiec, Tracz, Dumka.

#### I n t e r p e l a c y a

do Wysokiego c. k. Rządu p. Winniczuka i tow. w sprawie założenia kursu przygotowawczego przy ruskim gimnazjum w Stanisławowie.

Dnia 16. października 1908 poseł Winniczuk przedłożył kilka petycyj, a mianowicie petycję filii ruskiego To-

warzystwa pedagogicznego w Stanisławowie i petycję Józefa Karanowicza, Rady sądowego w Stanisławowie i wiele innych osób, w sprawie założenia kursu przygotowawczego przy ruskim gimnazjum w Stanisławowie, a ponieważ Rada szkolna krajowa, której wiadomą jest potrzeba powyższa, dotychczas niczego nie zdziałała.

Wobec tego podpisani zapytują Wysoki c. k. Rząd:

Czy i kiedy zadosyć uczyni Rada szkolna krajowa słusznemu żądaniu mieszkańców Stanisławowa przez założenie przygotowawczego kursu przy ruskim gimnazjum w Stanisławowie.

Interpelant:

Łazarz Winniczuk

Sodomora, Sandulak, Oleśnicki, Dumka, T. Staruch, Hanczakowski, Krysoaty, Myroniuk-Zajaczuk, Kurowiec, Kiweluk, A. Staruch, Makuch, Lewicki, Skwarko, Tracz.

### I n t e r p e l a c y a

posła dr. I. Kurowca i tow. do J. E. c. k. Namiestnika w sprawie utrudnień w wydawaniu kart myśliwskich i karty na noszenie broni poszczególnym włościanom i członkom spółek łowieckich w powiecie kałuskim ze strony c. k. starostwa w Kałuszu.

Włościanie-gospodarze pow. kałuskiego, jako górskiego i lesistego, cierpią wiele szkody od dzikich zwierząt, a osobliwie od (kabanów) dzików. Dlatego to jeszcze przed nową ustawą łowiecką powstały w powiecie kałuskim prawie w każdej gminie włościańskie towarzystwa łowieckie statutowe, celem ochrony gruntów włościańskich przed dzikimi zwierzętami. Towarzystwa te przystąpiły do licytacji prawa polowania i zapłacali wysokie kwoty, żeby mieć prawo polowania. I tak gmina Krasna wydzierżawiła polowanie za 195

K przeciw dawnym 15 K, Łdziane za 58 K przeciw dawnym 10 K, Petranka za 240 K przeciw dawnym 25 K, Kwiatowa za 112 K, Dołpotów za 63 K, Niedziowce za 250 K przeciw 4 K, Siewka wojniłowska za 100 K przeciw 13 K i t. d. Cyfry powyższe najlepiej świadczą, że zagrożeni włościanie przez dzików musieli chwycić się samoobrony, zakładając towarzystwa łowieckie i wydzierżawiać prawo polowania za wysokie pieniądze. Pomimo tego, że towarzystwa te legalne i pożyteczne, doznają od c. k. starostwa w Kałuszu wielkich prześladowań i przeszkód, a osobliwie od pana Tokarza, sekretarza c. k. starostwa, który będąc w wielkich łaskach p. starosty, jako jego zaufany człowiek, prześladuje włościan w niemożliwy sposób. I tak zgłaszającym się o kartę łowiecką i o kartę na broń, odmawia pozwolenia, jako odnośny referent. Mianowicie odmówił Michałowi Pańkowemu, gospodarzowi z Uhrynowa środkowego, pod pozorem, że ten był kilka razy karany za różne przewinienia. A faktem jest, że ten gospodarz był z powodu § 411 i 398 pokarany przed kilku laty jednodniowym a raz dwudniowym aresztem. Melnyk Jurko, syn Tymka z Równiej, podał się o kartę przed rokiem i doczekać się jej nie może. Członkowie spółki łowieckiej w Uhrynowie środkowym, a to Ołeks Karotnyk, Ilko Turczyniak, Wasyl Nespia, Michał Pańków, Mikołaj Stefanów, Trofjan Wasylów, Piotr Wasiutiak, Mikołaj Wasiutiak, w żaden sposób kart myśliwskich i kart na broń doczekać się nie mogą. To samo dzieje się z członkami spółek łowieckich w Medyni, Krasnej i Petrance. Klasycznym dowodem złej woli p. Tokarza jest zasądzenie Michała Mysiowa s. Hrynja, z Medyni na grzywnę 57 K za to, że on będąc właścicielem polowania, poszedł ze strzelbą odpędzać szkodników. W gminie Krasna wydzierżawiał przedtem polowanie leśniczy Bratkowski, serdec-

czny przyjaciel Tokarza za 15 K, spółka łowiecka, włościańska w drodze licytacji wydzierżawiła prawo polowania w gminie<sup>6</sup> Krasna za 195 K, by mieć prawo odpędzania bronią dzikich zwierząt. Aby zbrzydzić i dokuczyć włościanom, p. Tokarz nie wydał kart myśliwskich, a p. Bratkowski poluje dalej na obcym terytoryum i jeszcze donosi do c. k. starostwa, że prawdziwi właściciele polowania noszą broń, a p. Tokarz kara ich w nietościwy sposób grzywnami, co mogą stwierdzić członkowie łowieckiej spółki w Krasnej. Włościanie gminy Śliwek, pow. Kałuskiego, a względnie Zwierzchność gm. w Śliwkach odniosła się do c. k. Starostwa w Kałuszu z prośbą o pozwolenie wyniszczenia bronią rysy i dzików, które namożyły się i robią ogromne szkody biednej gminie. Jednak od kilku miesięcy zwierzchność gm. niema żadnej odpowiedzi, co poświadczy naczelnik gminy „Śliwki“.

Podpisani zapytują Jego Ekscelencję p. namiestnika, jak długo będzie trwać samowola sekretarza c. k. starostwa p. Tokarza a dalej, co zarządzi, sby na przyszłość interesowani na wniesione podania otrzymali w swój czas odpowiedź.

Interpelant:  
dr. Kurowiec

Winniczuk, Kiwaluk, A. Staruch, Makuch, Sodomora, Sandulak, T. Staruch, Oleśnicki, Lewicki, Hanczakowski, Tracz, Myroniuk-Zajaczuk, Krysowaty, Senyk, Kołpaczkiewicz, Skwarko.

#### I n t e r p e l a c y a

posła dra I. Kurowca i tow. do J. E. p. namiestnika, jako prezydenta c. k. dyrekcji domen i lasów w sprawie prześladowania włościan przy odbieraniu serwitutowego drzewa z lasów kameralnych, a w szczególności przez funkcyonaryuszy c. k. zarządu w Połtrance pow. kałuskiego.

Włościanie z Uhrynowa środkowego, Petronki, Ldzianego i Krasnej cierpią od funkcyonaryuszy, a to od pobereźników i leśniczych liczne prześladowania, a to wedle kontraktu wolno w lesie raz w tygodniu, t. j. w piątek, a w zimie dwa razy — w poniedziałek i piątek brać z lasu, co leży na ziemi suche i co suche stoi, a dają tylko zgniło, i to muszą jechać po gnilaki 15—20 km. I tak Jakób Luleczak z Ldzianego wioził furę suchego drzewa a leśniczy kazał zrzucić i podał jeszcze do c. k. sądu w Kałuszu o kradzież drzewa. Świadcami tego byli Ołeksa Kernicki i Wasyl Kernicki z Ldzianego. Na doniesienie leśniczego odbyła się sądowa rozprawa w dzień 12. sierpnia. Pozprawa wykazała całą nieprawdę po stronie leśniczego, a pozwany został całkiem uwolniony. Onufry Luleczak z Ldzianego, również Iwan Kulczycki całkiem bez powodu zostali pobici przez leśniczego przy odbieraniu serwitutów co poświadczy wójt z Ldzianego Mikołaj Hyniak. To samo cierpią wszyscy włościanie, że zarządzone dochodzenie najlepiej wykazałoby, a dzieje się to dlatego, że zarząd dóbr chce zniewolić włościan do tego, by zrzekli się pobierania serwitutów. Wskutek prześladowań i utrudnienia poboru serwitutów biedni włościanie pomagają sobie w sposób występny, t. j. kradieżą, za co masowo są karani w c. k. sądzie powiatowym w Kałuszu i płacą ogromne kary. Jako przykład nieżyczliwości c. k. zarządu dóbr skarbowych dla włościaństwa posłuży następujący klasyczny fakt: Aby włościanie z Uhrynowa środkowego mieli dostatecznie drzewa na opał i na budowę, zawiązali spółkę, na czele której stanął zamożny gospodarz Onufry Wasylów i złożywszy wadium, stanęli do licytacji hurtownej na na kilkaset kubicznych metrów drzewa materiałowego i opałowego, Spółka zaoferowała najwyższą cenę i utrzymała, się przy licytacji. Jednak kierownik

c. k. zarządu w Petrance, nieprzychylny dla włościan, postarał się o to, że licytację skasowano, a drzewo sprzedano spekulantom za grubo niższą cenę. Podobne prześladowania t. j. pobicia, znęcania nad włościanami dzieją się przez funkcjonaryszy drugich zarządów, a osobliwie spełnia to z wielką przyjemnością pobereźnik Lachowicz z Rodobnego, wydając serwituty włościanom z Pojła, Siewki i wsi Pobereźnicy i leśniczy całkiem otwarcie mówią, że mają taki nakaz, a to dlatego, że włościanie odnośnych wsi nie głosowali na rządowych kandydatów, a żalących się włościan na przesłuchaniach cynicznie odsyłają do posłów Romańczuka i Tryłowskiego. By raz temu bezprawnemu postępowaniu funkcjonaryszy c. k. zarządów położyć koniec:

Podpisani zapytują Jego Ekscelencyę pana namiestnika, jako prezydenta c. k. dyrekcji domen i lasów, czy zarządzi dochodzenia na podane fakta i czy spowoduje c. k. dyrekcję, aby wydała do podległych jej urzędników i służby lasowej rozporządzenie, by ci spełniali swą służbę ustawowo i nierobili trudności w sprzedaży drzewa masyałowego i opałowego, a przy hurtownych licytacjach uwzględniali w pierwszej mierze miejscową ludność przed spekulantami?

Interpelant:  
Kurowiec

Myroniuk-Zajaczuk, Winniczu, Kiweluk, A. Staruch, Makuch, Sodomora, Hanczakowski, Kołpaczkiewicz, Oleśnicki, Krysowaty, Sandulak, T. Staruch, Skwarko, Lewicki, Senyk, Tracz.

#### I n t e r p e l a c y a

posła dra I. Kurowca i tow. do Jego Ekscelencji c. k. namiestnika, jako prezydenta c. k. dyrekcji domen i lasów w sprawie zakazu włościanom z Mizunia pow. dolińskiego wypasu owiec w lasach kameralnych przez kierownika

dóbr skarbowych w Słobodzie mizuńskiej p. Bożyńskiego.

Włościanie z Mizunia mają prawo wypasu dla 1200 owiec w lasach kameralnych; jednak p. kierownik dr. Bożyński ze Swobody mizuńskiej nie pozwala je paść, bo las „Cichy“ wynajął na wypas wołów przedsiębiorcom z Seneczowa, dalej w lasach drugich porobiono lizawki dla jeleni i do tych lasów nie puszczają, bo owce zamiast jeleni zlizywały sól. Z powodu tych zarządzeń włościanie z Mizunia nie mogą korzystać ze swego prawa wypasu owiec w lasach kameralnych.

Podpisani zapytują Jego Ekscelencyę p. namiestnika, jako prezydenta dyrekcji domen i lasów, co zarządzi, by włościanie z Mizunia, pow. dolińskiego, odzyskali swe prawa wypasu owiec w lasach kameralnych, a dalej, by poszkodowani dostali za poniesione straty odszkodowanie?

Interpelant:  
dr. Kurowiec

Winniczuk, Kiweluk, A. Staruch, Ma-Sodomora, Sandulak, T. Staruch, Oleśnicki, Lewicki, Hanczakowski, Tracz, Myroniuk-Zajaczuk, Krysowaty, Senyk, Kołpaczkiewicz, Skwarko.

#### I n t e r p e l a c y a

posła dra I. Kurowca i tow. do c. k. Rządu w sprawie założenia składu drzewa opałowego w Kałuszu i pozostawienia stałego kontyngentu w komercyalnych lasach do użytku miejscowego włościaństwa.

Z początkiem 1910 roku ma się kałuska salina opalać ropą, przeło około 16000 m<sup>3</sup> drzewa zostanie do wolnej rozsprzedaży. Pogłoski krążą, że wszystko drzewo, które poszło do salin, ma iść do składów drzewa w Stanisławowie i Lwowie. Ponieważ w kałuskim powiecie oprócz kameralnych

lasów, prywatnych lasów jest bardzo mało, i nie wystarcza do zapotrzebowania miejscowej ludności, przeto cena drzewa w Kałuszu i w powiecie mimo wielkiego bogactwa lasów jest większą jak we Lwowie. Z tego powodu jest wielka drożyzna, a uboga ludność wiejska, nie mogąc kupić drzewa choćby i za wielkie pieniądze, zdobywa sobie w biedzie opałowe i materiałowe drzewo kradzieżą, czego dowodem bardzo częste karne procesa, a dla ludzi wielka niedogodność. By temu zapobiedz:

Podpisani zapytują c. k. Rząd, czy c. k. dyrekcja domen i lasów spełni sprawiedliwy postulat ludności miasta Kałusza i powiatu, i założy skład drzewa w Kałuszu dla potrzeb mieszkańców i pozostawi odpowiedni kontyngent drzewa we wszystkich c. k. zarządach dóbr skarbowych w powiecie kałuskim dla potrzeb miejscowej ludności.

Interpelant:  
dr. Kurowiec

Winniczuk, Kiweluk, A. Staruch, Makuch, Sodomora, Sandulak, T. Staruch, Oleśnicki, Lewicki, Hanczakowski, Tracz, Myroniuk-Zajaczuk, Kryswaty, Senyk, Kołpaczkiewicz, Skwarko.

### I n t e r p e l a c y a

posła dra J. Kurowca i tow. do H. Namiestnika, jako prezydenta c. k. dyrekcji domen i lasów w sprawie Danyły Chomyszyna, gospodarza z Nowosielicy pow. dolińskiego przeciw porzwydzeniu przez c. k. Zarząd dóbr skarbowych w Mizuniu.

Gospodarz Danyło Chomyszyn z Nowosielicy ma kilka morgów gruntu położonego w gminie katastralnej Kniażółka. Grunt ten jest tak zw.: „inklową“ między kameralnymi parcelami. W roku 1908 w miesiącu sierpniu spały jelenie z kameralnych lasów parcelę dwumorgową koniczyzny wartości co najmniej 200 K. Poszkodowany odniósł się z za-

żaleniem tamtego roku do c. k. Zarządu dóbr w Mizuniu, ówczesny kierownik p. Jaworski wyrzucił załującego się za drzwi. A kiedy poszkodowany na interwencję przypadkowo przebywającego tamże na polowaniu Arcyksięcia Salvatorego przedłożył w poleconym liście za zwrotnym recepisem protokół szacunkowej komisji Zwierzchności gminnej, c. k. Zarząd dóbr w Mizuniu nie przyjął pisma poleconego z uwagą na list w niemieckiej mowie, że pism w ruskiej mowie nie jest obowiązany przyjmować i że ruskiej mowy nie wie. Protokół szacunkowy był przetłumaczony przez Urząd gm. w Nowosielicy i tenże Urząd sam urzędowo wysłał pismo do c. k. Zarządu dóbr w Mizuniu. W tej sprawie wniosłem na początku sesji w październiku 1908 r. interpelację a w skutek interpelacji powoływało Starostwo w Dolinie Danyła Chomyszyna i żądało przedłożenia tego listu, który jednak jako alegat i fakt pewny naruszenia praw ruskiej mowy, został dołączony do interpelacji. W c. k. Starostwie w Dolinie zażądano od Danyła Chomyszyna złożenia 30 K jako kosztów komisji, a kiedy Danyło Chomyszyn wyjął pieniądze na zapłacenie, sekretarz Starostwa nie chciał przyjąć i kazał przyjść za tydzień i przyprowadzić świadków, wyznaczając dzień, jednak wezwań dla świadków nie dał, przeto świadkowie na oznaczony dzień nie stęgli, a na drugim terminie sekretarz Starostwa Piekarczyk wydał orzeczenie, że sprawa przepadła.

Danyło Chomyszyn był następnie 8 razy u starosty, skąd zawsze wyrzucali go za drzwi. Dopiero w marcu 1909 r. podczas jego zgłoszenia się w Starostwie powiedziano mu znowu, aby natychmiast złożył 30 K, jednak on nie miał wtedy przy sobie pieniędzy, a wtedy ten sam sekretarz powiedział: „sprawa już teraz przepadła“. Chomyszyn dalej chodził do starostwa ze świadkami, których przesłuchano, a ci potwierdzili

jego zeznania. Poszkodowany był jeszcze kilka razy w c. k. Starostwie w Dolinie, a wkońcu powiedział mu, że akta jego sprawy gdzieś przepadły.

Podpisani zapytują JE. Pana [Namiestnika, czy takie postępowanie przez c. k. Zarząd dóbr skarbowych w Mizuniu i c. k. Starostwo w Dolinie jest prawne, dalej, czy poszkodowany, jako biedny gospodarz dostanie wkońcu odszkodowanie, co stało się z listem, dołączonym jako alegat do interpelacji posła dra Kurowca, w którym był protokół szacunkowy szkody, zrobionej przez jelenie, wystawiony przez Zwierzchność gm. w Kniażołuce, a dalej, czy za bezprawne prowokujące postępowanie c. k. władz odnośni urzędnicy będą pokarani?

Interpelant :

Kurowiec w. r.

Winniczuk, Kiweluk, A. Staruch, Makuch, Sodomora, Sandulak, Senyk, T. Staruch, Lewicki, Hanczakowski, Myroniuk-Zajaczuk, Skwarko, Krysowaty, Tracz, Oleśnick, Kołpaczkiewicz.

#### I n t e r p e l a c y a

posła Michała Myroniuka - Zajaczuka i tow. w sprawie obsadzenia notaryatu w Żabiu, kosowskiego powiatu.

W Żabiu, pow. kosowskiego wakuje posada c. k. notaryusza. Na tą posadę proponowali kompetentni urzędnicy kandydata notaryalnego Saula Bernhauta, izraelitę, nie mającego sposobności poznać życie i potrzeby włościan w okolicy Żabiego, eksponowany przez licznych lichwiarzy (po więkrszej części żydów), rozsianych w pojedynczych wsiach okręgu c. k. Sądu powiatowego w Żabiu.

Mieszkańcy tego okręgu sądowego potrzebują koniecznie opieki i szczerzej porady prawnej ze strony powołanych

urzędników — a tak jak mianowanie Saula Bernhauta c. k. notaryuszem w Żabiu, wywołałoby u ludności dotychczasowego okręgu sądowego ugoryczenie i niedowierzanie do jego osoby — chociażby nawet Saul Bernhaut w istocie był człowiekiem najlepszych przedmiotów i najlepszej woli.

Dlatego zapitują podpisani c. k. Rząd, czy zamierza uczynić zadość potrzebom i stosunkom Hucułów powiatu Żabie, przez mianowanie c. k. notaryuszem w Żabiu odpowiedniego kandydata

Interpelant :

Michał Myroniuk-Zajaczuk.

Dumka, Senyk, A. Staruch, Kurowiec, Skwarko, Lewicki, Krysowaty, Winniczuk, Sandulak, Sodomora, T. Staruch, Kołpaczkiewicz, Makuch, Oleśnicki.

Marszałek oznajmia, że odczytane wnioski umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń; interpelacje zaś odstąpi p. komisarzowi rządowemu, względnie Wydziałowi krajowemu.

Marszałek oznajmia, że według przedłożonego wyciągu ze stenograficznych sprawozdań użył p. T. Staruch w swem przemówieniu o c. k. staroście w Brzeżanach rzeczownika, który jest obrazą czci tego urzędnika.

Marszałek stwierdza, że wyrażenia tego p. T. Starucha nie słyszał, gdy mowca przemawiał, wobec czego dopiero obecnie przywołuje p. T. Starucha do porządku za to obraźliwe wyrażenie.

Marszałek zamyka posiedzenie, naczynając następne na dzień 28. września 1909 godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 3 min. 15 po południu.

Marszałek krajowy:

*Stanisław Badeni* w. r.

Sekretarze:

*Mieczysław Urbański* w. r.

*Stanisław Henryk Badeni* w. r.

